

Šveicarijos lietuvių žinios

Neperiodinis leidinys Nr. 15 (22)

2009 metų lapkritis

Pirmas leidinys išėjo 1951 m., iki 1953 m. buvo išleisti 7 numeriai. Laikraštis atgaivintas 2001 m. gruodžio mėn.

Atsisveikiname

Jūratė Caspersen

Spalio 22 d., eidamas 89-uosius metus, mirė Šveicarijos lietuvių bendruomenės narys Dr. Vaclovas Dargužas (nuo 1951 m. - Andreas Hofer), nuo 1945 metų gyvenęs Šveicarijoje. Baigęs veterinarijos mokslus dr. V. Dargužas gyveno ir dirbo Thune Berno kantone, vedė šveicarę Ruth Romang ir užaugino tris sūnus. Dr. V. Dargužas beveik visą Šveicarijoje gyvenimo laiką aktyviai prisidėjo prie Šveicarijos lietuvių bendruomenės gyvavimo ir veiklos. 1981-1991 m. buvo išrinktas ŠLB vicepirmininku, 1992-1999 m. vadovavo jai, vėliau buvo ŠLB Garbės pirmininku.

Atsisveikinimo mišios, kurias aukojo kunigas Jonas Juraitis, įvyko spalio 29 dieną Thune, St. Marienkirche. Šiltus atsisveikinimo žodžius mūsų bendruomenės vardu tarė Dr. Simonas Žmuidzinas, LR ambasadorius Šveicarijoje Vytautas Plečkaitis perskaitė LR vadovybės užuojautą mirusiojo šeimai.

Laidotuvės vyks gimtuosiuose Šiauliuose.

Ištrauka iš knygos „Mylėsi Lietuvą iš tolo“

Esu laimingas, įžengęs į trečią pokriščionišką tūkstantmetį. Dėkoju Dievui už išskirtinę pabėgėlio dalia Šveicarijoje. Čia galėjau mokytis, lavintis ir užsidirbti kasdieninę duoną. Išėivijoje sutikau man brangiausią žmogų – Ruth Romang. Su ja kartu užauginame ir parengėme gyvenimui savo

Dr. Vaclovas Dargužas. VU nuotr.

vaikus.

Esu laimingas ir dėkingas už būrį bendraminčių ir bendradarbių užsienyje ir Tėvynėje. Lenkiuosi kentėjusiems už Lietuvos laisvę miško broliams, sukilėliams, politiniams kaliniams, tremtiniams. Būčiau laimingas ir dėkingas, jeigu šituo kukliu atminimu skaitytojas, ypač jaunieji, suprastų, kokia atsakomybė jų laukia šiandieninėje Europos Lietuvoje. Vaclovas Dargužas

Turinys

- PLB XIII Seimas.
- Interviu su ambasadoriumi E. Borisovu.
- 70-ųjų Hitlerio-Stalino pakto metinių paminėjimas Berno rotušėje.
- Prof. V. Landsbergio paskaita Berne.
- Koncertas Lietuvos Tūkstantmečiui paminėti.
- Šveicarijos lietuvių sėkmė krepšinio turnyre Vokietijoje.
- Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas.
- Pasakų pasaulis darželyje „Ratas“.
- Ekskursija į CERN.
- Projektas „Tautinės kultūros sklaida“.
- Lietuva—Šveicarija arba Niekas mūsų neišskirs.
- Renginių anonsai
- Skelbimai

PLB XIII seimas Vilniuje

Ilona Katkienė

Liepos 8-10d. Vilniuje vyko Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) XIII-asis seimas. Visų trijų jo darbo dienų aprašus rasite naujienų portale „Bernardinai.lt“, o taip pat ŠLB internetinėje svetainėje „lietuviai.ch“. Norintiems sužinoti, kokius įspūdžius šis seimas paliko, stebint iš vidaus, „Šveicarijos lietuvių žinios“ siūlo interviu su Jūrate Caspersen, ne tik atstovavusia mūsų bendruomenei seime, bet ir visas tris dienas dirgavusia seimo darbui nuo prezidiumo

Nukelta į 2,3 psl.

ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen. D. Brunner nuotr.

Prof. V. Landsbergis Berne

Laima Maldūnaitė Christ

Spalio 27 d. 19 val. Berne paskaitą tema „Išstojimas iš Sovietų Sąjungos. Lietuvos kelias į nepriklausomybę“ skaitė nepriklausomos Lietuvos pirmasis prezidentas, Europos parlamento narys, profesorius Vytautas Landsbergis.

Renginio organizatoriai – LR ambasada Berne kartu su Šveicarijos konfederacijos politiniu forumu (*Polit-Forum des Bundes*) bei Berno Universiteto Rytų Europos (Schweizerische Osteuropabibliothek) bibliotekos vadovu Dr. Christophe von Werdt.

Nukelta į 7 psl.

PLB XIII seimas Vilniuje

Atkelta iš 1 psl.

PLB XIII Seime dalyvavo 139 delegatai iš 31 krašto iš 183 turėjusių šią teisę. Kas ir kaip įgyja šią teisę?

PLB valdyba nustato PLB Seimo delegatų skaičių, kuris sparčiai didėja, nes kuriasi naujos lietuvių bendruomenės. Kiekvieną jų atstovauja nors vienas delegatas, paprastai bendruomenės pirmininkas. Jei bendruomenė gausi ir joje veikia keletas lituanistinio švietimo institucijų, meniniai kolektyvai, informaciniai ir kultūriniai centrai, PLB valdyba skiria daugiau nei vieną vietą seime, o delegatai į jas renkami pačių bendruomenių. Pavyzdžiui, JAV atsiuntė 37 delegatus, Rusija – 16, Kanada – 14, Vokietija – 8, Lenkija ir Jungtinė Karalystė – po 7, bet 16 kraštų galėjo atsiųsti tik po vieną delegatą. Gaila, kad ir Šveicarija yra tame skaičiuje, kaip ir gaila, kad neturime Jaunimo Sąjungos, nes jos vadovas taip pat automatiškai kviečiamas į PLB seimą.

Kas apmoka delegatų kelionę į Vilnių ir jų išlaikymą seimo metu?

Kelionės į Seimą ir 3 dienų gyvenimo išlaidas delegatas dengia pats. PLB XII Seimo metu buvo finansuojamas maitinimas ir kavos pertraukėlės bei baigiamasis atsiveikimo vakaras. Šįmet lėšų PLB Seimui nebuvo skirta, todėl viskuo, išskyrus po kavos pertraukėlę per dieną, rūpinomės patys.

Šiuo metu lietuvių bendruomenės veikia 41 pasaulio valstybėje. Kokio amžiaus ir profesijų žmonės vyrauja PLB seime?

Profesijos pačios įvairiausios: nuo akademikų, profesorių, advokatų iki studentų ir namų šeimininkių. Veikla lietuvių bendruomenėje yra mūsų išlikimo, tautinio tapatumo išlaikymo užsienyje vardan. Šioje plotmėje ir profesija, ir amžius nebetenka prasmės. Čia jungia idėja ir pasišventimas. Tradicinės senosios lietuvių išeivijos šalys (JAV, Australija, Pietų Amerika) yra daugiau atstovaujamos vyresnės kartos atstovų, Europa, etninės žemės – labiau trečiabangininkų, jaunesnių žmonių.

Ką manai apie Dalios Henke seime iškeltą klausimą, ar PLB negalėtų priklausyti ir nelietuviai, kurie simpatizuoja Lietuvai ir nori prisidėti prie jos klestėjimo?

Ši mintis jau senai intensyviai diskutuojama bendruomenėse. PLB XII Seimo metu (2006 m.) buvo siūlyta keisti PLB Konstituciją, kuri remiasi 1949 m. birželio 14 d. paskelbta Lietuvių Charta, padėjusia pamatus PLB atsiradimui. Joje yra minimi tik lietuviai ir kad visi pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą **Pasaulio Lietuvių Bendruomenę**. Bet PLB Konstitucijos antras punktas skelbia, kad

PLB valdyba 2009-2012m.: A. Rasiulis (Rusija), J. Caspersen (Šveicarija), R. Narušienė (JAV), A. Vaičiūnienė (Kanada), A. Pabedinskas (Kanada), V. Kolesnikova (Baltarusija), P. Maksimavičius (Lenkija), D. Henke (Vokietija), R. Čuplinskas (Vokietija), J.I. Fourment Kalvelis (Argentina).

„Kiekvieno krašto Lietuvių bendruomenė tvarkosi pagal savo priimtą Statutą, prisiderindama prie vietos sąlygų bei įstatymų ir PLB Konstitucijos“. Pasiremdamos šiuo teiginiu, kai kurios lietuvių bendruomenės įsitraukė į savo Statutus papildymą, kad bendruomenės nariais galėtų būti ir lietuvių šeimos nariai (užsieniečiai). Taip pat daugelis bendruomenių įtraukia punktą ir apie užsieniečių, simpatizuojančių Lietuvai, priklausymą bendruomenei. Taip atsirado priekaištų, ar tai neprieštaruoja PLB Konstitucijai. Akivaizdu, kad šis klausimas dar turės būti diskutuojamas kituose seimuose.

Kartų konfliktas. LT spaudoje jis pabrėžiamas kaip didžiausia PLB vidinė problema, kai „veteranai“ ir „geltonsnapiai“ neberanda bendros kalbos. Kaip tai atrodo stebint iš vidaus?

Ši „kova“ PLB XIII Seimo metu nebuvo nei karto iškilusi. Aštriausiais išsiskirdavo kita tendencija: atskirų kraštų dominavimas, prašant žodžio ar išsakant nuomonę. Ilgesnes demokratines diskutavimo tradicijas turinčių šalių atstovai daug aktyviau reikalavo žodžio ir tvarkos. Amžiaus ir požiūrių skirtumai labiau pasireiškia bendruomenių viduje, kai yra sprendžiami kasdieniniai ir vis tik esminiai klausimai.

Neįsivaizduoju PLB Seimo sesijų be veteranų. Jie yra PLB stuburas. Jų patirtis ne tik lietuviškoje bendruomeninėje veikloje, bet ir

seimo posėdžių vedime bei procedūrų žinojime yra nepakeičiama. „Geltosnapiams“ bet koku atveju yra daug ko pasimokyti. Bet negalima paneigti ir jaunimo entuziazmo, naujų darbo formų ir kūrybingų sprendimų senoms problemoms. Mano nuomone, PLB XIII Seimas dirbo darniai ir efektingai. Aišku, norėjosi daugiau diskusijų. Per aptariamų klausimų gausą, neliko laiko plačiau padiskutuoti pilietybės, lituanistinio švietimo ir kitais aktualiais klausimais. Todėl PLB XIII Seimo sprendimu, kitas PLB seimas - XIV-asis - posėdžiaus ne tris, bet keturias dienas.

PLB XIII Seimas išrinko tave į PLB valdybą, sudarytą iš 11 narių, 2009-2011 metų kadencijai. Esi pirmoji PLB valdybos narė iš Šveicarijos, kaip ten patekai?

Išvykdama į PLB XIII Seimą neplanavau kandidatuoti, o ir vyrui buvau pažadėjusi šito nedaryti. Bet gal pati Seimo darbo atmosfera paveikė, trys dienos, praleistos patriotizmo dvasia persunktoje pasaulio lietuvių terpėje, o ir teigiamai įvertintas mano pranešimas apie lituanistinį švietimą neleido atsisipirti jau anksčiau iš PLB valdybos pirmininkės R. Narušienės gautam kvietimui kuruoti švietimo reikalus.

Internetinio dienraščio „Bernardinai.lt“ vyr. redaktorius A. Navickas tavo pranešimą „Lituanistinio švietimo užsienio šalyse ypatumai ir iššūkiai. Bendrieji mokyklų

Nukelta į 3 psl.

PLB XIII seimas Vilniuje

Atkelta iš 2 psl.

nuostatai“ pavadino geriausiu pasisakymu Seime. Apie ką jis, kokias problemas ar klausimus iškėlė?

Dėkinga už komplimentą, bet tikrai buvo daug gerų ir išsamių pranešimų. Kalbant apie patį pranešimą, tai praėjo PLB valdybos kadencijoje dalyvavau komisijoje, kuri turėjo paruošti užsienio liuanistinių mokyklų bendruosius nuostatus, t.y. taisykles, kuriomis turėtų vadovautis jau veikiančios ir ypač naujai besikuriančios liuanistinės mokyklos. Šį pranešimą-analizę ruošiau šešias savaites, rinkau ir analizavau apklausos anketų duomenis iš visų pasaulio liuanistinių bendruomenių bei naudojausi TMIDo paruošta statistika. Esminė šio darbo išvada: visuotinai bendrų taisyklių sukūrimas yra beveik neįmanomas dėl pernelyg didelio mokyklų, mokytojų ir mokinių skirtumo. Pasaulyje veikia apie 200 švietimo institucijų 31 valstybėje: formaliose bendrojo lavinimo mokyklose mokosi virš 1200 mokinių, o neformaliojo švietimo institucijose (liuanistų klb. fakultatyvai, etnokultūros būreliai, liuanistiniai darželiai, savaitgalinės mokyklėlės, piešimo studijos) – dar apie 6400 mokinių. Jų dydis svyruoja nuo 8 iki 500 mokinių. Kai kurios mokyklos veikia jau 50 metų, o kai kurios įsikūrė tik vakar. Mokinių skirtumai taip pat milžiniški dėl skirtingo vaikų amžiaus grupės, liuanistų kalbos mokėjimo lygio bei ypač svarbaus faktoriaus, kokią amžiaus jis išvyko iš Lietuvos ar yra gimęs užsienyje. Mokytojų pasiruošimo lygis dirbti liuanistinėse mokyklose irgi yra skirtingas, nors reiktų pastebėti, kad iš 600 liuanistiniuose centruose dirbančių mokytojų 79 % turi aukštąjį išsilai-

vinimą ir 75% iš jų – pedagoginį. Taigi, bandyti užtempti visas mokyklas ant vieno kurpalo reikštų bandymą uždėti apynasrį tiems, kas be jokio aukštesnio patepimo sėkmingai atsirado, vystėsi ir tenkino vietinės bendruomenės poreikius, rūpinosi liuanistų ir liuanistų kalbos perteikimu jaunosios kartoms. Šiuos faktus bandžiau argumentuotai išdėstyti pranešime, kad būtų aiški dabartinė reali liuanistinio švietimo padėtis.

Nuo 2010 metų sausio 1 d. stipriai pakis užsienio liuanistų bendruomenių oficialaus ryšio su LR Vyriausybe struktūra – bus panaikintas Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos vyriausybės. Kas perims jo funkcijas?

Jo funkcijos bus išdalintos per 3 ministerijas: Tautines mažumas kuruos Kultūros ministerija, o užsienio liuanistų reikalus pasidalins Švietimo ir mokslo ministerija (formalųjį švietimą -bendrojo lavinimo mokyklas užsienyje) ir URM (užsienio liuanistų reikalus ir neformalųjį švietimą). Po URM bus sukurtas Užsienio liuanistų reikalų departamentas.

2009 m. balandžio 22d. buvo sukurta Užsienio liuanistų reikalų koordinacinė komisija, į kurią įeina 8 Vyriausybės atstovai (užsienio reikalų, vidaus reikalų, kultūros, ŠMM, teisingumo ir finansų ministrai, TMIDo gen. direktorius bei kūno kultūros ir sporto departamento gen. direktorius), ir 8 PLB valdybos paskirti asmenys. Ši premjero Andriaus Kubiliaus vadovaujama komisija formuos Lietuvos institucijų ir užsienio liuanistų bendradarbiavimo kryptis ir rėmimo strategiją. Jos sukūrimas rodo, kad užsienio liuanistų reikalų sprendimas yra pakeltas į aukščiausią vyriausybinių lygį. Šios komi-

sijos sprendimus turėtų vykdyti naujasis Užsienio liuanistų reikalų departamentas.

Kas įeina į pasaulio liuanistų bendruomenės delegatų aštuonetuką šioje komisijoje?

Aštuonetuką sudaro: PLB valdybos pirmininkė Regna Narušienė (JAV), Dalia Henkė (Vokietija), Algis Lukas (JAV), Petras Maksimavičius (Lenkija), Prelatas Edmundas Putrimas (Kanada), Antanas Rasiulis (Rusija, Krasnojarskas), Jūratė Caspersen (Šveicarija) ir PLB atstovė Lietuvoje Vida Bandis.

Ar ši Užsienio liuanistų reikalų komisija jau pradėjo darbą?

Taip, pirmasis posėdis įvyko 2009 m. liepos 7 dieną. Jame buvo susipažinta ir susitarta, kad PLB iki šių metų spalio 15 d. surinks ir pateiks kraštų liuanistų bendruomenių veiklos prioritetus ir sritis, kuriose jiems reikia Lietuvos vyriausybės pagalbos ir paramos. Taip pat buvo sutarta pateikti PLB valdybos prioritetus. Antroji sesija vyks 2009 m. lapkričio 13 dieną.

Kas bus diskutuojama kitame posėdyje?

Kito posėdžio darbotvarkėje, bent jau iš PLB pusės, bus apžvelgiami PLB veiklos prioritetai, kurie išryškėjo apklausos metu. Svarbiausia yra pilietybės klausimas, liuanistinio švietimo institucijų užsienyje palaikymas, plėtra ir parama bei liuanistų kultūros sklaida užsienyje. Taip pat, tikiuosi, sužinosime mus labai dominančią informaciją apie naujojo Užsienio liuanistų reikalų departamento po URM veiklos koncepciją, sudėtį ir Lietuvos atstovybių santykių su liuanistų bendruomenėmis užsienyje.

Lietuva neieško teigiamų sensacijų

Eglė Kačkutė

Baigėsi Nuolatinio ir įgaliotojo ambasadoriaus LR misijoje prie JT ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje Eduardo Borisovo kadencija Ženevoje. Prieš išvykimą Eglė Kačkutė su jo Ekselencija kalbėjosi apie Jungtinių Tautų organizaciją, gyvenimą Ženevoje, Davosą, fantastinę literatūrą ir liuanistinius darželius.

- Ambasadoriau, baigiasi Jūsų trejų metų kadencija Ženevoje. Papasakokite apie ambasadoriaus prie JTO darbą. Kokios svarbiausios užduotys, iššūkiai, sunkumai?

Darbas Jungtinių Tautų Organizacijos Že-

nevos biure laikosi ant keturių pilorių. Pirmasis - nusiginklavimo reikalai, nes čia yra Tarptautinės nusiginklavimo konferencijos būstinė. Tai atskiras organas Tautų Organizacijoje, nepavaldus Generalinei Asamblėjai.

Antrasis - žmogaus teisės ir humanitariniai klausimai. Ženeva yra žmogaus teisių sostinė. Tik tos veiklos rezultatai verčia abejoti JTO sugebėjimu daryti įtaką žmogaus teisių situacijai pasaulyje.

Trečiasis piliorius yra prekybos reikalai, nes čia yra Pasaulio prekybos organizacija, kuri taip pat yra už JT sistemos ribų.

Ir ketvirtasis – šakinių organizacijų piliorius, tačiau su jomis dirbama per kitas ministerijas.

Organizacijų daug, o Lietuvos atstovybėje tėra septyni diplomatai, todėl neišvengiamai reikia nusistatyti prioritetus ir kažkuriai organizacijai teikti pirmenybę. Tai daroma vertinant misijos ekspertų galimybes, patirtį ir profesionalumą. Taip pat svarbu identifikuoti, kurioje organizacijoje dirbamuoju laikotarpiu yra niša savo šali parodyti kaip aktyvią, veiklią ir galinčią ką nors tai organizacijai duoti. Kadangi Ženevoje nėra aiškiai išreikštų Lietuvos interesų (juos reikia ginti regioninėje ir dvišalėje diplomatijoje, o daugiašaliame kontekste Lietuvos interesai sprendžiami Briuselyje) čia, Ženevoje, mūsų užduotis yra laikytis bendrų Europos Sąjungos pozicijų ir vertybių. Todėl, jei no-

Nukelta į 4 psl.

Lietuva neieško teigiamų sensacijų

Atkelta iš 3 psl.

rime savo galimybes parodyti nacionaliniu aspektu, turime žiūrėti, kurioje organizacijoje mūsų darbo efektas būtų didžiausias, panaudojant mažiausiai pajėgumų. Atradus tokį kontekstą, net ir maža atstovybė tarptautinėje arenoje gali atlikti didelį vaidmenį.

Kalbant apie mano, kaip ambasadoriaus ir nuolatinio atstovo prie JT ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje postą, reiktų pradėti nuo to, kad jau turėjau darbo su tarptautinėmis organizacijomis įdirbį ir patirties. Ženevoje, šioje misijoje nuo 1998 iki 2001 metų esu dirbęs ekspertu, Ministru patarėju, kuriojančiu humanitarinių ir žmogaus teisių organizacijų klausimus. Todėl jau žinojau, kas manęs laukia. Kita vertus, važiuodamas į Ženevą tikėjau si dirbti žmogaus teisių srityje, nes ją gerai pažinojau, tačiau Lietuva keturiais balsais pralaimėjo rinkimus į Žmogaus Teisių Tarybą ir tapo stebėtoja, turinčia nepaprastai ribotas veikimo galimybes. Mesti visas pajėgas į organizaciją, kurioje Lietuvai nebuvo galimybių padaryti ženklus indėlio, man atrodė neprotinga. Todėl pasirinkau kitą kryptį. Nors niekuomet nebuvau dirbęs su nusiginklavimo organizacijomis, svarbiausia mano veikla pirmaisiais darbo metais buvo darbas su humanitarinėmis nusiginklavimo konvencijoms. Teko keturis kartus pirmininkauti įvairiems komitetams, būti įprastinės ginkluotės konvencijos peržiūros konferencijos vicerpininku ir t.t.

- Kaip tampama kurios nors konvencijos ekspertų grupės nariu ir koordinatoriu-mi?

Tai priklauso nuo kolektyvo. Tuo metu misijoje dirbo stipri ekspertė, mano pavaduotoja Rita Kazragienė, atsakinga už nusiginklavimo klausimus. Ji nusiginklavimo forumuose paruošė terpę įsijungti Atstovybės vadovui ir toliau dirbant pasiekti neblogų rezultatų. Turėjome galimybę tarptautinės bendruomenės kontekste parodyti, kad maža šalis, neturinti nacionalinių interesų viename ar kitame reikale, gali padaryti labai daug.

- Ką įvardytumėt kaip svarbiausius su šia konvencija susijusius savo nuveiktus darbus? Kokia jų reikšmė Lietuvai ir pasauliui?

- Pradėjome nuo Lietuvos aktualios temos – nesproguosiu užtaisų ir išminavimo. Lietuvoje, kurioje nesproguosiu užtaisų randa nuo Napoleono laikų, kurią siaubė du pasauliniai karai, daugybė regioninių konfliktų, o nepriklausomybės laikotarpiu išvedus Sovietų kariuomenę, atsirado poreikis išvalyti visas karines bazes, ta problema buvo ir yra

paveiktose šalyse. Konvencijos peržiūros konferencijos metu, 2006 metų lapkričio 13 dieną, įsigaliojo V-asis protokolas, dėl po karo likusių nesproguosiu užtaisų. Tai buvo didžiulis įvykis viešųjų ryšių požiūriu, nes paskatino daugelį kitų šalių prie jo prisijungti.

Antra, kadangi LR misija nesproguosiu užtaisų klausimu taip aktyviai dirbo tarptautinėje erdvėje, labai stipriai pasistūmėjo reikalai Lietuvoje. Dabar turime Nacionalinę išminavimo programą su konkrečiais terminais ir paskirtais darbuotojais. Iki 2018 Lietuvos teritorija turėtų būti išvalyta nuo nesproguosiu užtaisų. Tai labai geras pavyzdys, kad aktyviai dirbant daugiašaliame kontekste ir veiklą koordinuojant su atitinkamomis institucijomis Lietuvoje, galima pasiekti puikių rezultatų tiek užsienyje, tiek viduje.

Trečia, būdami nešališki ir turėdami Europos Sąjungos užnugarį, galėjome kelti kai kurias sudėtingas problemas. Tai, pavyzdžiui, kasetinių sprogmenų klausimas, kuris net keletą metų buvo vilkinamas. Kasetiniai sprogmenys kelia dviejų rūšių sunkumus. Pirma, jie naudojami nediskriminaciškai, t.y. ne tik prieš kariuomenę. Todėl, jei jie naudojami didelėje teritorijoje, neišvengiamai sukelia didžiules civilinių aukas. Tai parodė Izraelio ataka į pietų Libaną. Kita problema yra ta, kad kiekvienoje kasetėje yra iki 200 sprogmenų, iš kurių kartais nesprogsta net 50% ir tai, kad jie nes-

progsta tuo metu, nereikia, kad jie nesprogsta vėliau. Todėl visa jų naudojimo teritorija tampa užteršta, o valymas kainuoja didžiulus pinigus, kuriuos galima išleisti kilnesniems tikslams. Mano pirmininkavimo laikotarpiu pradėjome diskusiją apie tokių sprogmenų naudojimą, pavyko neutralizuoti svarbiausius diskusijos priešininkus ir netgi paruošti raportą, kuriame pažymėta, kad tam tikrų kasetinių ginklų rūšių naudojimas humanitariniu požiūriu nepriimtinas. Tai atliko didžiulį katalizatoriaus vaidmenį

Ambasadorius Eduardas Borisovas. Asm. archyvo nuotr.

itin aktuali. Atsirado puiki proga ją spręsti tarptautiniu lygiu. Pats buvau JT konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų, kurie gali būti laikomi pernelyg žalojančiais arba veikia nesirinktinai, naudojimo uždraudimo arba apribojimo (CCW) Vyriausybės ekspertų grupės koordinatorius.

Pirma, mūsų atstovybės darbo laikotarpiu buvo įvertinta su nesproguosiu užtaisais susijusi teisinė bazė. Parašytas raportas, kuriuo remiantis nustatytos daugiašalės tarptautinės teisės spragos, trukdančios įgyvendinti valymo projektus, ypač praėityje

Lietuva neieško teigiamų sensacijų

Atkelta iš 4 psl.

sprendžiant šią problemą ir dabar turime Oslo konvenciją, draudžiančią bet kokių kasetinių sprogmenų naudojimą, kūrimą, gaminimą, įsigijimą, laikymą ir perdavimą. Tai dar vienas įrodymas, kad tokio tipo diplomatijoje maža šalis gali daug padaryti.

- Ženevoje įsikūręs Pasaulio ekonomikos forumas, garsėjantis Davoso susitikimais. Jūsų kadencijos Ženevoje metu LR prezidentas Valdas Adamkus ir jo delegacija dalyvavo net dviejuose iš eilės Davoso susitikimuose. Ar esate prie to kaip nors prisidėjęs?

Taip, žinoma. Šią užduotį gavau iš Lietuvos ir ją įgyvendinau. Po ilgos septynerių metų pertraukos Prezidentas buvo pakviestas į Davosą 2008 ir 2009 metais. Pakvietimas į šį metinį susitikimą Davose priklauso nuo daugelio dalykų. Vienas jų – Forumo vadovybės požiūris į šalį ir jos vadovą. Pavyko juos įtikinti, kad Lietuvai reikia dalyvauti susitikime ir kad ji turi ką pasakyti Davoso platformoje. Tai nebuvo lengva, juk pakvietimai siunčiami tik dvidešimčiai pasaulio valstybių iš šimto devyniasdešimties! Žinoma, kad Lietuvos galimybės būti pakviesti į tokio aukšto lygio renginį yra menkos, todėl ir pats Prezidentas, ir Nuolatinis LR atstovas prie JT ir kitų tarptautinių organizacijų, šiuo atveju aš, dėjome nepaprastai daug pastangų, ieškojome įtikinamų argumentų ir jų radome! Lietuva du kartus iš eilės Davoso susitikime galėjo išsakyti savo poziciją itin aktualiais klausimais: santykių su Rusija, energetikos, daugiašalių santykių, Europos Sąjungos ateities vizijos. Prezidentas Pasaulio Ekonomikos Forumo metinio susitikimo Davose kontekste išties buvo matomas.

- Ar dalyvavimas Davoso susitikime patiesino Lietuvos, Prezidento ir Jūsų lūkesčius?

Žinoma! Tai pagerino šalies įvaizdį, ją padarė labiau matomą tarptautinėje erdvėje, šalis galėjo pristatyti savo galimybes. Kita vertus, tai, kad Lietuvos dalyvavimas Davoso susitikime pasiteisino tarptautinėje erdvėje, nereiškia, kad pati Lietuva į tai atkreipė dėmesį. Kai Prezidentas nebuvo pakviestas į Pasaulio Ekonomikos Forumo metinį susitikimą Davose, sulaukiau keturių (!) žurnalistų skambučių, prašančių duoti interviu ir klausiančių, kodėl taip atsitiko. Prezidentas du metus iš eilės tame susitiki-

me dalyvavo, pristatinėjo Lietuvą pasauliui, o Lietuvos spaudoje, išskyrus trumpas naujienų agentūrų žinutes, apie tai niekas nieko neparašė, manęs nepaklausė, kodėl Prezidentas ten buvo, ką jis ten veikė ir kodėl tai reikalinga Lietuvai. Gaila, kad Lietuvos žurnalistai neieško pozityvių sensacijų. Juk Lietuvos dalyvavimas Pasaulio Ekonomikos Forumo Davoso susitikime yra pozityvi sensacija viso regiono mastu. Daugelis aplink Lietuvą esančių šalių į ją nekviečiamos.

- Taigi kodėl Prezidentas ten buvo, ką jis ten veikė ir kodėl tai reikalinga Lietuvai?

Ambasadorius Eduardas Borisovas su straipsnio autore Egle Kačkute. D. Brunner nuotr.

Prezidentas dalyvavo atskirose metinio susitikimo sesijose, kuriose nagrinėjamos ypač pasaulyje aktualios temos, pavyzdžiui, 2008 metais viena sesijų vadinosi „Rusija ir jos kaimynai“. Prezidentas toje sesijoje buvo vienas pagrindinių pranešėjų. Be to, jis dalyvavo sesijoje, skirtoje energetikai, kurioje diskutavo su didžiausiu šalių ir svarbiausių pasaulio energetikos kompanijų vadovais, pristatydamas Lietuvos požiūrį į energetinių išteklių tiekimą. Šiais metais jis dalyvavo sesijoje, skirtoje Europos Sąjungos ateities vizijai. Prezidentas turėjo progos su minėtais vadovais pasikalbėti apie finansinės krizės iššūkius valstybių ekonomikai

nacionaliniu, Europos Sąjungos ir globaliu lygmenimis. Davoso susitikimas suteikė didžiulę dvišalių kontaktų galimybę su kompanijų, kurių atėjimas į Lietuvą galėtų turėti teigiamos įtakos jos ekonomikai, ir valstybių vadovais. Norint su tais žmonėmis susitikti šiaip, reiktų ieškoti tiems susitikimams priežasčių, juos sunkiai organizuoti ir išleisti daug pinigų. Davose galima lengvai, lyg tarp kitko susitikti su pačiais įtakingiausiais žmonėmis ir aptarti pačius sudėtingiausius klausimus. Davoso atmosfera leidžia globaliau žiūrėti net į dvišalius santykius. Dar vienas svarbus teigiamas Davoso susitikimo aspektas yra tas, kad Lietuva atsidūrė tarp šalių, kurios priima sprendimus dėl pasaulio vystymosi gairių.

- Kaip jau minėjote, tai jau antroji Jūsų kadencija Ženevoje. Iki tol esate gyvenę ir dirbęse Lenkijoje, Čekoslovakijoje iki šalies išsiskyrimo, o vėliau Čekijoje, Sankt Peterburge Rusijoje. Kuo darbas ir gyvenimas Ženevoje skiriasi nuo kitų šalių ir postų?

Pirmoji mano kadencija padėjo bendram suvokimui apie tai, kas vyksta Ženevoje, ne tik bendraujant su atskirais diplomatais. Ženeva tuo ir pasižymi, kad čia viskas labai greitai keičiasi. Paprastai žmonės čia skiriami tik po vieną kartą ir tų pačių personalijų Ženevoje susitikti antrą kartą beveik neįmanoma. Na, o kalbant plačiau, kiekvienas diplomatas neišvengiamai neša teigiamą buvusių paskyrimų naštą, t.y. šalies, kurioje yra dirbęs, gilesnį pažinimą. O tai reiškia, kad su jos atstovais kur kas lengviau rasti bendrą kalbą.

- O kasdienybėje?

Ženevoje gera gyvenimo kokybė, ramybė. Miestas kompaktiškas, apsuptas nuostabių gamtos vaizdų, tačiau kultūrine prasme jis negali lygintis su Sankt Peterburgu ar Praha. Savotiškas yra šveicarų individualumas, vietinės ir užsieniečių bendruomenių atskirtumas. Keistas yra ir jų santūrumas bei privatumo suvokimas. Čia net Prezidentui atvažiuavus ant automobilio negalima iškelti nacionalinės vėliavėlės, kaip iššūkis vertinamas ir asmeninių apdovanojimų rozečių nešiojimas atlape.

- Kalbant apie apdovanojimus, esate apdovanotas net keliais įvairių šalių ordinais: Danijos Karalystės vėliavos Danebrog komandoro (vaivados) kryžiumi; Prancūzijos Respublikos Garbės koman-

Nukelta į 6 psl.

Lietuva neieško teigiamų sensacijų

Atkelta iš 5 psl.

doro (vaivados) ordinu; Lietuvos Respublikos Už nuopelnus ordino riterio kryžiumi; Lenkijos Respublikos Už nuopelnus ordino riterio kryžiumi. Gal galėtumėte papasakoti jų istorijas? Ką Jums pačiam tie apdovanojimai reiškia?

Istorija paprasta. Buvau Valstybinio ir diplo-matinio protokolo tarnybos direktorius ir abu labai aukštus - komandoro kryžiaus, bei du mažesnius - ordino kryžiaus, apdovanojimus gavau nepaprastai intensyviu vizitų laikotarpiu, už tai, kad savo valstybėje užėmiau tam tikrą poziciją. Tai nereiškia, kad nusipelniau Danijai ar Prancūzijai, iš tiesų nusipelniau dirbdamas Lietuvai. Turint omenyje amžių, manau, kad tai aukštas pasiekimas.

- Žinau, kad esate aistringas fantastikos mėgėjas ir netgi kūrėjas, 2002 metais laimėjęs konkurso „Geriausia Lietuvos fantastika“ 2-ąją vietą. Kas joje taip traukia?

- Esu parašęs ir daugiau, bet kol kas trūksta laiko tai paruošti leidimui. Prie to reikia prisėsti. Turiu blogą savybę, negaliu dirbti kelių darbų vienu metu. O iš tų mano rašinių jau būtų galima padaryti knygą. Visas jėgas atiduodant tiesioginiam darbui, laiko lieka tik pasyviems hobi: istorijai, heraldikai, sidabrinų šaukštelių kolekcijai, o rašymas reikalauja nepaprastai daug jėgų.

Fantastika yra pasakos suaugusiems. Esu intelektualiosios, epinės fantastikos mėgėjas. Ji leidžia neprisirišant prie įvykių, datų, asmenybių išgalvoti istorijas, intrigas, išstisus pasaulius, įvedant keletą fantastinių elementų ir nesusiaurinant visko į primityvią gėrio ir blogio priešpriešos logiką, kuriant kontraversiškus personažus. O skaitant, fantastika yra geras laiko praleidimas su

knyga, ypač, jei rašytojas turi lakią fantaziją ir gerai kuria situacijas bei dialogus.

- Kadangi susitikome per tai, kad Nuolatinės LR misijos prie JT biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje patalpose maloniai leidote organizuoti sekmadieninį Lietuvių bendruomenės Šveicarijoje darželį, bendradarbiavome rengdami keletą renginių. Koks Jūsų kaip diplomato, dirbusio net keliose šalyse, požiūris į užsienyje gyvenančius lietuvių apskritai, užsienio lietuvių bendruomenes ir jų veiklą bei Lietuvos valstybės politiką užsienio lietuvių klausimu?

- Iš tiesų atstovybė su Lietuvių bendruomene dirbti neturėtų, tai neįtraukta į mūsų darbo aprašymą. Šveicarijoje yra LR ambasada, keli garbės konsulai. Kita vertus, kadangi esame Lietuvos diplomatinė atstovybė, jaučiu, kad mes galime suvaidinti tam tikrą vaidmenį bendradarbiaudami su bendruomene. Galime padėti surengti renginius Ženevoje. Jūsų idėja Ženevoje organizuoti liuanistinį darželį, manau, ir negalėjo susilaukti kito atsako. Tai yra mano asmeninė ir, tikiuosi, visos Atstovybės pozicija, kad jei turime galimybių, reikia padėti vietos lietuviams išlaikyti ryšį su Lietuva, puoselėti lietuviybę.

Valstybės politikos atžvilgiu, manau, kad reikia vertinti užsienio lietuviams skirtas programas. Jei norima palengvinti jų buvimą užsienio šalyje, tai daryti galima tik psichologiškai, nes žmonės patys pasirenka savo kelią, gyvenimo vietą ir būdą. Materialinės paramos programos turėtų būti ypač atidžiai vertinamos. Galima skatinti užsienio lietuvių būrimąsi į bendruomenes, remti kai kuriuos lietuvių kultūros sklaidos projektus.

Jei norima sukurti sąlygas tam, kad Lietuva nebūtų užmiršta, tai jau kitokio tipo

projektas. Lietuva turėtų atsakyti į klausimą, ko reikia, kad užsienio lietuviai identifikuotųsi ir teigiamai vertintų savo priklausymą ne tiek Lietuvai, bet visai lietuvių diasporai, ir siektų bendravimo su ja. Visi judėjimai, programos turi kilti iš apačios, iš poreikio, iš to, kaip patys užsienio lietuviai įsivaizduoja savo santykį su Lietuva. Tokias programas Lietuva galėtų remti, bet jas sukurti turi patys emigrantai.

Grįžimo programos yra sudėtingas dalykas. Žmonės patys apsisprendžia, kur jiems geriau gyventi. Sukurti sąlygas grįžti Lietuva privalo, bet puoselėti nereikalingas iliuzijas ir nepatenkintų grįžusiųjų segmentą Lietuvos visuomenėje – rizikinga.

Kitas aspektas yra darbas su jaunimu, ypač su vaikais. Čia, manau, pinigų gailėti nevalia. Reikia remti savaitgalines mokyklas ir darželius, kur įmanoma vietinėse mokyklose organizuoti lietuvių kalbos pamokas. Pasiekiau, kad tarptautinėje mokykloje Sankt Peterburge mano vaikams vietoje rusų būtų dėstoma lietuvių kalba. Tai labai svarbu. Kalbos pamoka mokykloje turi turėti didesnę poveikį nei savaitgalinė arba privati. Kitas aspektas yra supažindinti žmones su Lietuvos aktualijomis, transliuoti lietuviškas televizijos programas per pagrindinius pasaulio satelitus. Tai pirmiausia turėtų būti kultūros ir sporto programos, nes jos ypatingai telkia žmones. Per lietuviškas televizijos programas galime išlaikyti didžiąją dalį bendruomenės. Neseniai Lietuvą palikę žmonės, nelabai išmokę užsienio kalbą ne taip greitai nutraukia bambagyslę su savo šalimi ir, žiūrėdami lietuvišką televiziją, tą ryšį tikriausiai išlaikytų ir visą laiką. Bet jei žmonės įmetami į terpę, kurioje nėra jokio ryšio su Lietuva, po trejų ketverių metų, kai žmogus jau įaugęs į vietinę bendruomenę, jį susigrąžinti jau beveik neįmanoma.

Valstybinio lygio Hitlerio – Stalino pakto ir Pabaltijo Tautų Kelio paminėjimo diena

Dr. Joana Pečiulionytė

Šių metų rugpjūčio 22 dieną Šveicarijos parlamentarų Pro Baltikum sąjunga, kartu su diplomatiniais ir konsulariniais Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos atstovais, krašto sostinės Berno istorinėje, stilingoje, XV amžiaus laikų rotušėje surengė viešą, vertingą 1939 metų pakto 70 metų ir 1989 metų Baltijos kelio 20 metų sukakčių

paminėjimą, į kurį buvo pakviesti ir pabaltijiečių bendruomenių nariai.

Po Pro Baltikum prezidento, medicinos profesorius Felix Gutzwiler atidarymo žodžio, susirinkusiuosius pasveikino Berno kantono vyriausybės prezidentas H. J. Kaeser. Pro Balticum įsteigėjas ir sekretorius, Estijos garbės konsulas Hans Graf pristatė iškilų referentą, istoriką dr. A. Oplatką, bu-

vusį ilgalaikį Neue Zürcher Zeitung redaktorių ir korespondentą bei daugelio straipsnių apie Pabaltijį autorių, dabar dėstantį Ry-
tų Europos kraštų istoriją Vienos ir Buda-
pešto universitetuose.

Savo išsamioje kalboje „Vertė ir prideramas mažųjų tautų įvertinimas, - mintys, 70 metų Hitlerio – Stalino pakto sukaktį mininti“

Nukelta į 7 psl.

Valstybinio lygio Hitlerio – Stalino pakto ir Pabaltijo Tautų Kelio paminėjimo diena

Minėjimo pabaigoje dalyviai sustojo bendrai nuotraukai su Baltijos šalių vėliavomis. L. Maldūnaitės nuotr.

Atkelta iš 6 psl.

– referentas sakė: ši sutartis įpareigoja šiandienines generacijas diktatorių galios atsiminimui. Negalima atsiduoti iliuzijai „vienintelėje įmanomoje tikrovėje gyvenant“ tik dėl to, kad konfrontacijos pavojus nuo 1991 m. tapo tik pakraštiniu. Paskaitininkas priminė apie to pakto pasekmes jo ištiktoms tautoms – pabaltijiečiams, lenkams, rumunams, jų kaina pasiektas susitarimas tarp nacistinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos buvo giliai skausminga patirtis su dideliu aukų skaičiumi. Lietuva, Latvija, Estija ir Moldavija beveik 50 metų priklausė Sovietų Sąjungai. Dabartinė siena tarp Lenkijos ir Baltarusijos taip pat yra pasėka to pakto. Vaclavas Havelis 1989 metais pasakė: „mes norime gyventi teisybėje“. To troško ir 2 milijonai pabaltijiečių, prieš 20 metų stovėdami susikibę rankomis virš 600 km kelyje, apjungusiu visas tris respublikas ir laisvės savo kraštams reikalaujanti. Sovietinė imperija buvo sukręsta, ir kad laisvė galėjo prasilažti, prisidėjo gal būt ir daugiau prie jos sugriuvimo, nei ekonominis šalies išsekimas. Šiandien Pabaltijo respublikos turi savo vietą Vakarų pusrutulyje ir, nežiūrint sunkumų pradžioje, turi vilčių ateičiai. „Bet pasaulis turi likti atidus“, – tęsė referen-

tas. Rusiškos mažumos Pabaltijyje dažnai naudojamos kaip pretekstas spaudimui išvystyti. Rūpestį sukelia ir rusiškos diplomatinės išrasta sąvoka „artimas užsienis“, pagrindinį dėsnį laikant abejotinu, kad ir mažos tautos yra lygiavertės. „Atsparumas ir priešinimasis daug pranašesnio prieš aki-vaizdoje yra prasmingas, nes ilgainiui ir politiškai naudingas“ – baigė savo referatą dr. A. Oplatka.

Minėjimo metu klausėmės fleitų duo.

Pabaigoje pabaltijiečių grupė, išskleidusi savo vėliavas, susipynė rankomis bendrai nuotraukai.

Rotušės salėje pasistiprinę prie priešpiečių stalo, mes, lietuviai, dar persikėlėme į savo netoliese esančią ambasadą pobūviui, atsisveikinimui sugiedodami himną.

Minėjimo dalyviai LR ambasadoje Berne gieda Lietuvos himną. L. Maldūnaitės nuotr.

Profesoriaus Landsbergio paskaita Berno politiniame Forume

Laima Maldūnaitė Christ

Renginių ciklas, skirtas politinio lūžio Rytų Europoje 20-mečiui paminėti, pasižymi didžiu Šveicarijos visuomenės susidomėjimu ir prisideda prie vis dar egzistuojančios kultūrinės sienos tarp Rytų-Vakarų nykimo. Kaip teigia Forumo ir Universiteto bibliote-

kos vadovai, prof. Vytauto Landsbergio paskaita buvo šio ciklo renginių ryškiausias momentas, patvirtinęs Lietuvos politinę svarbą vienijant ir demokratizuojant Europą.

Organizatorių teigimu, paskaita sulaukė didelio visuomenės susidomėjimo ir sukėlė įdomias diskusijas, susijusias su tuometi-

niais įvykiais bei šiuo metu egzistuojančiomis politinėmis aktualijomis Europoje, Rusijoje ir Kaukaze. Po paskaitos organizatoriai bei lietuvių bendruomenė buvo pakviesti į LR ambasadą Berne, kur iki vėlumos tęsėsi intensyvūs pokalbiai su autografus dalijančiu profesoriumi Landsbergiu.

Nukelta į 8 psl.

Profesoriaus Landsbergio paskaita Berno politiniame Forume

Atkelta iš 7 psl.

Ta proga siūlome pažvelgti į keletą Lietuvos istorijos aspektų.

Ką Lietuva gali priminti demokratijos pasauliui?

Nesikartodami apie „Dainuojančią revoliuciją“, paminėkime tik tuos fenomenus, kurie labai mažai žinomi pasaulyje. O juk Lietuva ėjo į 1990-uosius per ilgiausią „karą po karo“ – visiškai Vakaruose nežinomą ginkluotą partizanų karą su SSRS 1945–1953 m. Jis kartais laikomas vienu didžiausių Lietuvos įnašų į Europos istoriją XX amžiuje). Partizanai kariavo ne tik prieš komunizmą, bet ir už nepriklausomybę – Lietuva 1918–1940 m. turėjo savo valstybę. Į šią savo ruožtu eita per XIX a. sukilimus prieš carinę Rusiją, o šių sukilimų ištakose – Lenkijos-Lietuvos valstybės 1791 m. gegužės 3-

siais aplenkė Prancūzijos konstituciją. Su šios kūrimo procesu turėjo tiesioginį ryšį – pirmieji konstitucijos projekto apmatai buvo parašyti pagal Prancūzijos revoliucijos metu priimtą 1789 m. Žmogaus ir piliečio teisių deklaraciją. Paaiškėjo, kad nors ir trumpai, Lenkijos-Lietuvos valstybė, besiorientuojanti į Prancūziją, yra sala to meto autokratijos jūroje. Keli šią konstituciją ir laisvę nuo Rusijos gynę sukilimai pagimdė Europos masto fenomenus – vilnietiškaį romantizmą ir mesianizmą, kurio didžiausi atstovai poetai Adomas Mickevičius ir Julius Slovackis, jungia visas į Vilniaus paveldą pretenduojančias tautas, o kartu liudija apie tai, kad Vilniuje poezija ir kova dėl laisvės buvo greta.

Ką apie Lietuvą galima priminti iš naujausiosios istorijos?

šalia barokinių bokštų gali išvysti stalinizmo ženklus ar sovietinę architektūrą, šiandien apibūdinamą kaip „nuobodulio estetika“.

Antra vertus, regis, visas pasaulis žino apie Gruzijos-Rusijos priešstatą, apie įtampas Rytų Europoje: demokratijos likimą Baltarusijoje, Padniestrės problemą Moldovoje, oranžinę revoliuciją Ukrainoje ir dujų tranzito į Vakarus problemas. Tai – postkomunistinės erdvės realijos, tai – vadavimosi iš komunistinės imperijos paveldas. O tada reikia priminti, kad „suverenitetų paradą“ – kada pasaulis išgirdo ne tik apie dar dvi Baltijos šalis – Latviją ir Estiją, bet ir dar virš 10 mažai arba visai negirdėtų šalių posovietinėje erdvėje – prasidėjo Vilniuje.

Būtent čia 1990-aisiais buvo nuspręsta išeiti iš Lenino, Stalino ir Felikso Dzeržinskio sukurtos KGB ir Gulago sistemos.

Baltijos šalių „dainuojanti revoliucija“, Lietuvos nepriklausomybės skelbimas, 1991-ųjų sausio 13-osios įvykiai – visa tai buvo kaip įsiveržęs meteoras, Vilnių paveręs pasaulio dėmesio centru. Lietuvių poetas Tomas Venclova tuo metu rašė: „Kiekvienam iš mūsų, netgi tvirtai apsisprendusiems liberalams ir kosmopolitams, Lietuva buvo ir tebėra pasaulio ašis. Tačiau pastaraisiais mėnesiais ji virto pasaulio ašimi ir kitiems. Niekada savo istorijoje Lietuva tiek daug nereikiškė žmonijai kaip šiandien. Lietuva virto vienu iš esminių laisvės simbolių visiems laikams“. Ar tai nėra tik poeto pakili retorika? Bet juk iš tikro būtent Lietuva pirmoji metė iššūkį dar vienam kolonializmo bei imperijų ešelonui, pirmoji išsiveržė iš komunizmo citadelės, kas, anot istoriko Edvardo Gudavičiaus, tapo „ne eiline aksominių revoliucijų sąrangos plyta, o centrinių jos piliorium“.

Taigi, 1990 m. kovo 11-oji – pradžia grandininės reakcijos, sugriovusios Sovietų imperiją kaip komunizmo citadelę. Tai pripažino ne tik istorikai. 2000-aisiais, minint Lietuvos nepriklausomybės 10-metį, JAV kongreso abiejų rūmų sutampančioje rezoliucijoje buvo rašoma: „1990 m. kovo 11 d. deklaracija dėl Lietuvos Respublikos visiško suverenumo ir nepriklausomybės atkūrimo išardė buvusią Sovietų Sąjungą“. O toliau pasaulio jėgų balansą pakeitusi Rusijos 1991 m. rugpjūčio revoliucija rėmėsi pirmiausia Lietuvos patirtimi.

Prof. Vytautas Landsbergis paskaitos metu. D. Brunner nuotr.

iosios – spalio 20-osios konstitucija, kuri buvo ginama JAV Nepriklausomybės karo herojaus Tado Kosciuškos vadovaujamame sukilime 1794 m. Ji buvo priimta tik šiek tiek vėliau nei JAV 1787 m. konstitucija, taip tapdama antrąja konstitucija pasaulyje ir ankstyviausia Europoje – ji keliais mėne-

Tikėkimės, kad Lietuvą, kaip ES ir NATO narę nuo 2004 m., žino jau beveik trys dešimtys sąjungininkų. Tai – eilinė, nedidelė šalis su labiausiai į rytus nutolusia ES sostine Vilniumi. Vaikstant po jį nieko neįprasto pirmu žvilgsniu nepamatysi: eilinis pokomunistinės erdvės miestas, kuriame

Nukelta į 9 psl.

Profesoriaus Landsbergio paskaita Berno politiniame Forume

Atkelta iš 8 psl.

Pasaulio demokratija laimėjo didelę pergalę. Šitaip Lietuva pirmą kartą savo istorijoje atsidūrė pasaulio istorijos ašyje, tapo pasaulio istorijos faktoriumi.

Komunistinės imperijos žlugimas ne tik atvėrė kelius Europos Sąjungos ir NATO plėtrai į Rytus, bet ir leido Lietuvai permašyti savo likimą – atrasti 1009-ųjų metų Lietuvą, kas savo ruožtu leido Vilniui 2009-aisiais tapti Europos kultūros sostine, o vienas iš svarbiausių motyvų suteikti jam šią garbę buvo tai, kad Lietuva šias metais mini savo Tūkstantmetį.

Kas įvyko 1009-aisiais?

XI a. pr. vokiečių rašytiniame šaltinyje – Kvedlinburgo (šalia kurio Saksonijoje tuo metu buvo Šv. Romos imperijos sostinė Magdeburgas) analuose yra toks įrašas prie 1009-ųjų metų: „Sanctus Bruno, qui cognominatur Bonifacius, archiepiscopus et monachus, XI suae conversionis anno in confinio Rusciae et Lituae a paganis capite plexus cum suis XVIII, VII. Id. Martii petiit coelos“. Lietuviškai tai būtų: „Šventasis Brunonas, dar vadinamas Bonifacu, arkivyskupas ir vienuolis, vienuoliktąsiais savo atsivertimo metais Rusijos ir Lietuvos pasienyje pagonių užmuštas su aštuoniolika savųjų kovo 9 dieną nukeliavo į dangų“. Šiame sakinyje pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas.

Ilgai iš šios žinutės svarbiu tebuvo laikomas Lietuvos vardo paminėjimas, manant, kad šv. Brunono Bonifacijaus misija vyko ne į Lietuvą, taigi – Lietuvos vardas paminėtas atsitiktinai, geriausiai atveju – tai tik Lietuvos vardynos. Šis „atsitiktinumo“ akcentas nulėmė, kad iš pradžių (jau nuo 1990-ųjų) suakčiai buvo pasirinkta kukli formulė – „Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetis“.

Vis dėlto naujausiais tyrimais istorikai pradėjo grįsti mintį, kad šv. Brunonas Bonifacijus tikrai vyko į Lietuvą, o ne kaip kiti šaltiniai sako „į Prūsiją“ ar „Rusiją“. Tokiu atveju, galima buvo pradėti manyti, kad Lietuva neatsitiktinai paminėta tais metais – 1009 m. į Lietuvą atvyko pirmasis krikščionybės skleidėjas, vienuolis, saksų grafo sūnus Brunonas Kverfurtietis (apie 974–1009) ir čia buvo nužudytas. Lietuva pateko į to meto misijų horizontą. Galima sakyti: Kolumbas atrado Ameriką, o šv. Brunonas – Lietuvą. Vadinasi, 1009-ieji – tai Lietuvos

atradimas ir pirmas tikras Lietuvos istorijos įvykis. Vis dėlto nežinant kitų šaltinių, ir užmirštant, kad ne viena krikščionių misija baigdavosi tragiškai, ne viena Kvedlinburgo analų žinutės trumpumas vertė susigūžti – o gal Lietuva bando minėti ir Europai priminti savo barbarišką kriminalą.

Vis dėlto kiti šaltiniai parodė, kad šv. Brunono misija prasidėjo kur kas sėkmingiau nei žinojo Kvedlinburgo analai – misijonierius buvo nuvestas pas „karalių“ Netimerą, kuris pasirodė suprantas krikščionybės prasmę ir net sugebą diskutuoti teologiniais klausimais. Maža to, Netimeras leidęs šv. Brunonui sumesti į ugnį savo stabus, įtikėjęs ir kartu su gentainiais buvęs apkrikštytas. „Karalius“ net ketinęs palikti valdžią sūnui, o pats prisidėti prie šv. Brunono veiklos. Tačiau sėkmingai prasidėjusi šv. Brunono misija baigėsi taip pat tragiškai kaip ir šv. Adalberto: atskirai gyvenantis Netimero brolis nukirsdino misijonieriui galvą ir išžudė beveik visą jo palydą. Šv. Brunono palaikus vėliau išpirkio Lenkijos karalius Boleslovas Narsusis. Tačiau šie faktai jau leido pradėti teigti, kad 1009-ieji – tai ne tik Lietuvos vardynos ar kriminalas, bet ir pirmasis krikštas Lietuvoje, nors ir neįgijęs tautos.

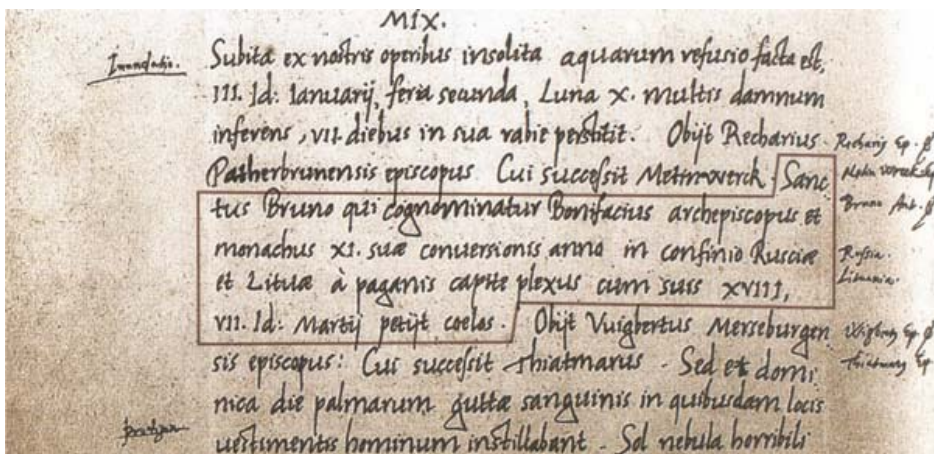
Nūdienos supratimu, Netimeras – ne karalius ir ne kunigaikštis: jis valdo tik vieną iš lietuvių genčių. Jis turi 300 vyrų kariauną – tai nedaug kaip valstybei, bet akivaizdžiai per didelę genčiai. Taigi, jau žengti žingsniai valstybingumo link – Netimero valdžia paveldima (Netimeras ketina valdžią perleisti sūnui), genties teritoriją jis laiko savo tėvovija (patria), ji aiškiai apibrėžta ir saugoma, o tai rodytų, kad jau turi būti pradėjusi formuotis genties vado nuosavybės

teisė į žemę. Netimero buveinė vadinama „rūmais“, jis turi savo stabus, matyt egzistuoja ir dievų panteonas, ir genties vado kontroliuojama šventykla, su misionieriais kalbasi būtent Netimeras, o ne genties suėiga. Taigi, Netimeras dar nelaikytinas valstybės valdovu, tačiau jis jau daugiau nei genties vadas. Jei Netimero Lietuva – jau ne gentis, tai kas tai?

Istorikams žinomas tarpinis etapas tarp genties ir valstybės, angl. vadinamas *chiefdom*. Būtent tokia Lietuva – žingsnyje į valstybę – 1009-aisiais metais buvo aiškiai išsiskyrusi iš arealo, kurį šiandien apibūdina kaip baltų arealą (baltų kalbas mokslininkai laiko archajiškiausia gyva indoeuropiečių kalbų šeima). Taigi, Lietuva ne tik buvo atrasta, bet ir buvo pati atsiradusi. Vadinasi, nebus klaidos – 2009-aisiais minime ne tik Lietuvos vardo, bet ir Lietuvos Tūkstantmetį.

Tai leidžia teigti, kad ne tiek svarbu, kad Lietuvos valstybė bus sukurta tik XIII a., o kristianizacija nenutrūkstamu procesu virs tik 1387-aisiais. Svarbu tai, kad Lietuvos tūkstantmetis leidžia prisiminti krikščioniškosios Europos Tūkstantmečio idėją – ant Tūkstantmečio slenkščio apmąstyti, kas nuveikta ir kas nenuveikta. Taigi, mąstyti ne tik apie praeitį, bet ir apie dabartį ir ateitį. Juo labiau Lietuvai tai prasminga, nes būtent ant jos Tūkstantmečio slenkščio įvyko kokybinė permaina – XX–XXI a. sandūroje Lietuva atkūrė savo nepriklausomybę, sugrįžo į Europą ir tapo Euroatlantinės bendrijos nare.

Rengta pagal prof. Alfredo Bumblausko medžiagą.

Kvedlinburgo analų ištrauka (tekste pažymėta vieta, kurioje minimas Lietuvos vardas). Wikipedia

Lietuvos vardo tūkstantmečio renginys – Vilniaus Universiteto merginų choro „Virgo” ir Vilniaus Universiteto kamerinės muzikos ansamblio koncertas

Audrius Alkauskas

Šveicarijos lietuvių bendruomenė Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį pradėjo minėti jau pernai. Visų pirma tai - tarptautinė lietuvių kalbos konferencija, vykusį 2008-ųjų metų pavasarį Berne ir Fribūre. Kitas stambus projektas – apybraižų knyga „Lietuvos rašytojų takais Šveicarijoje“, kuri jau išvydo dienos šviesą.

Greta šių dviejų projektų reikėjo dar ir renginio, kuris būtų skirtas plačiai Šveicarijos ir lietuvių bendruomenės auditorijai. Labai norėjosi, kad ir Šveicarijos gyventojai sužinotų šiek tiek apie Lietuvos tūkstantmetį istoriją ir tokį gražų jubiliejų. Tad ir kilo idėja surengti klasikinės muzikos koncertą. Muzikos kalba yra universali, o koncerto plakatuose buvome numatę būtinai panaudoti Lietuvos tūkstantmečio ženklą, prieš tai gavę leidimą iš jubiliejaus minėjimo direkcijos.

Koncertuoti pakvietėme Vilniaus Universiteto merginų chorą „Virgo“ (vad. Rasa Gelgotienė) ir Vilniaus Universiteto kamerinės muzikos ansamblį (vad. Paulius Koncė). Plakatai į koncertą ir jubiliejaus minėjimą buvo platinami Ženevoje ir Lozanoje. Ženevoje dvi savaites kabėjo 50 didelių plakatų su Lietuvos tūkstantmečio ženklu.

Choras „Virgo“ – ne naujokas Šveicarijoje. Paskutinį kartą jis čia lankėsi 2004-aisiais. Tuomet jis koncertavo Ženevoje Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą proga.

Minėjimas į koncertą ir įvyko balandžio 22 dieną, Ženevos katalikų Dievos Motinos

bazilikoje (*Basilique de Notre Dame*).

Į šventę susirinko trys–keturi šimtai svečių: užsienio ir Lietuvos diplomatai, Šveicarijos lietuviai, mūsų bendruomenės draugai, o taip pat ir turistai bei vietiniai šveicarai. Šventės dalyviai koncerto lankstinukuose galėjo perskaityti ne tik vakaro programą, bet ir sužinoti pagrindines Lietuvos istorijos datas. Norintys artimiau susipažinti su Lietuva galėjo rasti daugybę informacinių lankstinukų.

Minėjimas prasidėjo labai gražia ir poetiška nepaprastojo ir įgalotojo ambasadoriaus prie JT ir kitų tarptautinių organizacijų p. Eduardo Borisovo kalba.

„Kiekvienos tautos ir valstybės praeitis yra skirstoma į dvi dalis – priešistorę ir istoriją. Priešistorė – kaip tautos praeities numanymas, pasitelkus kitus mokslus - archeologiją, kalbotyrą, antropologiją – tik iliustruoja vykusius procesus ir tautos gyvenseną, tačiau tik rašytiniai šaltiniai suteikia tautai, o kartu ir valstybei, vardą. Padeda aplinkiniam pasauliui įvertinti ir suvokti naujo subjekto atsiradimą, praplečia supančio pasaulio žinias ir įvardija žodį, kuriuo ši naujokė bus vadinama. Prieš tūkstantį metų Lietuvos vardas atsirado Europoje Kvedlinburgo chronikas skrupulingai rašiusių vienuolių dėka, dėka šventojo Brunono nelaimingos ir jo pirmojo naujakrikšto kunigaikščio Netomero, o po to buvo kartotas kitų kaimynų rašytiniuose šaltiniuose ir vikingų sagose.“ Po ambasatoriaus E. Borisovo žodį tarė Lietuvos Respublikos garbės konsulas

Vaud ir Ženevos kantonuose p. Michel Sogny. Jis ypač akcentavo muzikos, kaip visuotinio bendravimo būdo, svarbą ir prasmę.

Taip pat susirinkusiuosius pasveikino ir savo prisiminimais pasidalijo ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen. Studijuodama Vilniaus Universitete filologiją, ji buvo aktyvi „Virgo“ choristė. J. Caspersen prisiminė įvykį, kai choras „Virgo“ koncertavo Prancūzijoje Tautinio Atgimimo metais. Tuomet chorisčių iniciatyva koncerto metu į dangų vietoj sovietinės vėliavos kilo jau lietuviška trispalvė.

Po išskilingosios dalies vakaro vedėja Eglė Kačkutė pakvietė visus pasiklausyti šventinio koncerto. Jį pradėjo kamerinis orkestras, vėliau į sceną išėjo choras „Virgo“.

Koncerto programą sudarė muzikos klasikų (Vivaldi, Mendelssohn-Bartholdy, Caccini) kūriniai, šiuolaikinių kompozitorių (Jenkins, Rutter, Chilcott) sakralinė muzika, o taip pat ir viena lietuviška giesmė - G. Jautakaitės „Viešpaties Ielija“. Kartu su choru du kūrinus giedojo ir solistė Julija Karaliūnaitė. Kamerinės muzikos ansamblis atliko Naujailio „Svajonę“ ir Kudirkos valsą „Varpelis“. Po koncerto niekas nenorėjo greitai skirtistis. Susirinkusieji – bendruomenės nariai, svečiai, muzikantai - bendravo tarpusavyje, dalijosi įspūdžiais, o jei buvo dar nepažįstami – susipažino. Nėra abejonių, kad vakaras pavyko.

Labai norėčiau padėkoti Eglei Kačkutei, kuri nuveikė labai daug darbų, ir be kurios šventė nebūtų įvykusi, taip pat bendruomenės

Nukelta į 11 psl.

VU kamerinio orkestro, VU choro „Virgo“, koncerto organizatorių ir svečių bendra nuotrauka. S. Žmuidzino nuotr.

Lietuvos vardo tūkstantmečio renginys – Vilniaus Universiteto merginų choro „Virgo” ir Vilniaus Universiteto kamerinės muzikos ansamblio koncertas

Plakatai Ženevos mieste. E. Kačkutės nuotr.

Atkelta iš 10 psl.

pirmininkei Jūratei Caspersen už visokeriopą palaikymą. Į šventės organizaciją taip pat labai aktyviai įsitraukė Jūratė Daugėlaitė-Lem. Daug kitų žmonių prisidėjo prie šventės sėkmės. Taip pat labai norėčiau padėkoti už finansinę paramą: Tautinių Mažumų ir Išveijos departamentui prie LR Vyriausybės, Lietuvos Respublikos nuolatinei atstovybei prie Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje ir ambasadoriui Eduardui Borisovui, Lietuvos garbės konsului ponui Michel Sogny, Lietuvos-Šveicarijos prekybos rūmams (ir ypač Mildai Matulaitytei), o taip pat Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariams už aukas Tūkstantmečio fondui.

xxx

Po koncerto pakalbinau du jaunus žmones: zarasiškę Viktoriją Morozovaitę, VU medicinos fakulteto absolventę, dainuojančią VIRGO chore ir vilnietį Karolį Čeką, VU medicinos fakulteto antrakursį, grojantį kontrabosu kamerinės muzikos ansamblyje. Kalbėjomės apie Lietuvos tūkstantmetį, kitus jubiliejaus renginius, kuriuose jie ruošiasi dalyvauti, Lietuvos ateitį.

Kokius įspūdžius išsivežate iš kelionės Šveicarijoje? Kaip patiko koncertas ir tūkstantmečio minėjimas? Kuris šventės aspektas labiausiai įsiminė?

Viktorija. Patiko, kad žmonės labai šiltai priėmė per koncertą. Buvo labai malonu (kaip ir kiekvieną kartą būna malonu) išgirsti kitoje šalyje žmones, kalbančius lietuviškai. Pasijunti beveik namie – tai savi žmonės, su jais gali bendrauti sava kalba. Labai patiko bažnyčia, kuriame koncertavome – graži, didinga, puiki akustika. Viskas labai gerai skambėjo ir buvo malonu, kad susirinko tiek

daug žmonių. Į koncertą atėjo ne vien lietuviai – buvo ir šveicarų, ir, greičiausiai, turistų. Jau per repeticiją matėme, kad ateina turistai, pamato mus, išsitraukia kameras ir pradeda filmuoti. Atlikėjui visuomet smagu, kai jo klausomasi įdėmiai, kai susirenka daug klausytojų. Pačiam tuomet atsiranda didelis malonumas suteikti tą jausmą kitam. Per koncertą visiškai nesijaudinau – niekada nesijaudinu, nes chore niekada nesi vienas.

Karolis. Labai graži bažnyčia, kurioje koncertavome. Mūsų ansamblis prie grojimo bažnyčiose yra įpratęs, bet labiausiai patiko, kad koncertavome tokia proga – kad dalyvavome Lietuvos jubiliejaus minėjime, kad mus pakvietė. Man asmeniškai buvo labai smagu, kad koncertavome ne vieni, o su choru – anksčiau nebuvo daug progų. Mūsų ansamblis prieš keletą metų visiškai atsinaujino – atėjo nauji žmonės.

Papasakokite mums, gyvenantiems trumpesnį ar jau ilgesnį laiką Šveicarijoje, kuo Lietuva jus žavi? Kodėl ten, mūsų Tėvyneje, yra gera gyventi? Arba – kas jus slegia Lietuvoje? Ar tikite Lietuvos ateitimi?

Viktorija. Kai išvažiuoji kurs nors ilgesniam laikui (buvau išvykusi į JAV ir Airiją) ir po to grįžti į Lietuvą, yra labai smagu (ir iš pradžių neįprasta) girdėti, kad visi aplink kalba lietuviškai! Taip gera yra viską suprasti, kai pasijunti iš tikrųjų namuose. Lietuvoje yra labai daug dalykų, kurių galima pasiilgti. Man choras yra antrasis gyvenimas – jame atsiriboju nuo rutinos, nuo transporto kamščių, nuo piktų žmonių gatvėje. Chore turiu labai gerų draugų – tai draugystė, kuri tęsis ilgiau, negu mes kartu dainuosime. Lietuvoje mane asmeniškai labiausiai liūdina žiniasklaida – ji mėgsta viską nupiešti labai neigiamomis spalvomis, dažnai iš menkniekio arba kokio gando sukuria didelį burbulą. Tai nuteikia žmones labai pesimistiškai – tai turi ir psichologinį, ir ekonominį poveikį. Bet, žinoma, kad tikiai Lietuvos ateitimi! Juk bet kokios valstybės esmė – tai ne teritorija, o jos žmonės: tauta ir atskiros asmenybės. Tauta – tai bendra kalba, bendra kultūra, tradicijos, papročiai. Kol kalba gyva, gyva ir tauta, o lietuvių tautos branduolys visuomet bus Lietuvoje. Asmenybės irgi turi labai didelę reikšmę, kadangi tai žmonės, kurie savo darbais garsina šalies vardą. Kol bus to-

kių asmenybių, kol tauta bus vieninga, Lietuva gyvuos dar tūkstantį metų, ir dar tūkstantį metų – ir nežinau, kiek tūkstančių.

Karolis. Mes esame lietuviai, ir turime tokie likti – išlaikyti savo papročius, kultūrą. Lietuvos ateitimi be abejo tikiu. Čia tik laiko klausimas, kada visiškai atsistosis ant kojų.

Kokiuose dar kituose tūkstantmečio renginiuose planuojate šiemet dalyvauti?

Viktorija. Norėčiau nueiti į Valdovų Rūmų atidarymą, dalyvauti Mindaugo karūnavimo išskilmėse. O su choru dalyvausime tūkstantmečio dainų šventėje. Kai baigsis kiti mūsų projektai, jau imsime jai ruoštis.

Karolis. Dalyvavau jau pirmoje Lietuvos tūkstantmečio šventėje, kuri vyko per Naujųjų Metų sutikimą prie Katedros – buvome su draugais prie Gedimino pilies.

Dalyvausiu taip pat ir Mindaugo karūnavimo išskilmėse. Jei bus daugiau renginių – tikrai dalyvausiu.

Aplankykite parodą Berne

Spalio 23 – gruodžio 6 dienomis Berno meno galerijoje veikia lietuvių menininko

Deimanto Narkevičiaus

darbų paroda „*The unanimous Life*“. Remiant LR amba-sadai Berne, parodą organizavo Berno meno galerijos direkcija kartu su Berno miesto savivaldybe bei Madrido nacionaliniu muziejumi Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, kuris paskolino D. Narkevičiaus darbų ekspoziją bei vykdė logistinę parodos organizavimo darbą

D. Narkevičiaus kūryba yra sulaukusi plataus pripažinimo tarptautinėje meno scenoje. Šis menininkas atstovavo Lietuvą 49-oje Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje 2001 m., dalyvavo tarptautiniuose Roterdamo kino festivaliuose, Manifesta, Busano ir kt. meno bienalėse. D. Narkevičius laimėjo prestižinę „The Vincent van Gogh Biennial Award for Contemporary Art 2008“ premiją, kuri buvo įteikta Amsterdame muziejuje „Stedelijk Museum CS“ 2008 m. rugsėjo 12 d.

Galerijos adresas: Kunsthalle Bern, Helvetiaplatz 1, 3005 Bern.

Ir Šveicarijos lietuviai—puikūs krepšininkai

Virginija Siderkevičiūtė

Rugpjūčio 14 d. Hiutenfelde (Vokietijoje) įvyko VII Europos lietuvių krepšinio turnyras (ELKT). Turnyrą organizavo Europos lietuvių kultūros centras (ELKC) bei Vokietijos lietuvių bendruomenė.

Į turnyrą atvyko net 13 komandų iš Anglijos, Batarusijos, Danijos, Lietuvos, Švedijos, Šveicarijos bei Vokietijos. Dalyvių skaičiumi nepralenkami buvo Vokietijos lietuviai – turnyre žaidė net dvi komandos iš Kiolno-Bonos, po komandą iš Frankfurto, Hamburgo, Heidelbergo bei Hiutenfeldo. Iš viso dalyvavo 137 krepšininkai, o per vieną turnyro dieną buvo sužaistos net 37 rungtynės.

Šveicarijos lietuvių komanda turnyre dalyvavo pirmą kartą ir tapo ELKT staigmena – „Lietuviai.CH“ komanda pateko net į pusfinalį! Toks rezultatas, atsižvelgiant į aplinkybę, kad kai kurie komandos nariai susipažino tik rungtynių išvakarėse ir nė vieno karto nebuvo žaidę kaip komanda, neabejotinai sulaukia pagyros žodžių.

Idėja dalyvauti Europos lietuvių krepšinio turnyre jau kurį laiką nedavė ramybės mūsų entuziastingai bendruomenės pirmininkei Jūratei Caspersen. Tad ji į šiuometinę Joninių šventę, vykusią birželio 20-ąją Lozano-

je, atvažiavo tvirtai apsiprendusi prikalbinti krepšinio mėgėjus dalyvauti turnyre. Jūratė nujautė, kad iš gausaus Joninių dalyvių būrio pavyks suburti komandą – juk krepšininukų tauta esame. O kai buvo surastas energingas komandos kapitonas Virgilijus Tikuišis, nebeliko abejonų, kad Šveicarijos lietuviai varžysis turnyre. Tad dar per Jonines pradėjo aiškėti komandos sudėtis: kapitonas – Virgilijus Tikuišis, žaidėjai – Greta Bereišaitė, Kovaldas Balčiauskas, Saulius ir Rimgaudas Damčikai, Donatas Genys, Vytiš Jusevičius, Žilvinas Katkus, Gelmis Šiupšinskas.

Nežiūrint to, kad pusfinalyje „Lietuviai.CH“ nusileido šių metų turnyro nugalėtojai Londono lietuvių komandai, o varžantis dėl trečiosios – ketvirtosios vietų pralaimėjo Švedijos lietuviams, atsitiktinai Joninių metu užkalbinti krepšinio mėgėjai pasirodė ne iš kelmo spirti. Anot komandos kapito V. Tikuišio, lieka tik pasidžiaugti kiekvienu komandos nariu. Vytiš, Donatas, Saulius, Žilvinas, Kovaldas bei Greta pasirodė itin stiprūs po krepšiu, Rimgaudas ir Gelmis sėkmingai žaidė ne tik baudos aikštelėje, bet ir taikliai mėtė į krepšį iš toliau. Be viso to, Gelmis sužibėjo ir kaip nenuilstantis komandos strategas. Taikliomis atakomis iš trijų taškų zonos pasireiškė Donatas bei Saulius. Apgalvota varžovų gynyba daugelį

kartų buvo sužlugdyta individualių Donato, Žilvino bei brolių Sauliaus ir Rimgaudo pasiveržimų.

Šis turnyras išsiskiria tuo, kad aikštelėje rungtynių metu privalo būti mažiausiai po vieną merginą. Žaidėjoms yra taikomos įvairios privilegijos, o jų pelnomi taškai yra vertinami daugiau negu vyrų. Mūsų komandai atstovavusi Greta savo meistriškumu niekuo nenusileido daugeliui stipriosios lyties atstovų. Ji be pakeitimo per visą turnyrą kovojo priešakinėje pozicijoje. Priešininkų komandos žaidėjai ne kartą bandė Gretą stabdyti tiek leistiniais, tiek neleistiniais būdais – ne kartą jai teko griūti ant aikštelės grindų, pastumtai tikrai nesportiškai besielgiančių priešininkų.

Staigmena tapo ne tik mūsų žaidėjai, bet ir sirgaliai. Toks palaikymas, kokį šiais metais turėjo Šveicarijos lietuvių komanda, Europos lietuvių krepšinio turnyro istorijoje buvo irgi premjera. Žaidžiant mūsų komandai, nenuilstamai skandavo balsingas sirgalių būrys, į turnyrą atvažiavę su paruoštomis skanduotėmis – Jūratė, Rūta, Diana, Sigita, Ilona, Virginija, Frederikas. Nei kiek neatsiliko ir mažieji sirgaliai: Patricija, Justas, Kajus, Vėjas. Ne veltui „Lietuviai.CH“ komandos sirgaliai buvo išrinkti nugalėtojais palai-kymo rungtyje.

Nukelta į 13 psl.

Krepšininkai Žilvinas Katkus, Donatas Genys, Greta Bereišaitė, (pasislėpęs) Vytiš Jusevičius, Gelmis Šiupšinskas, komandos kapitonas Virgilijus Tikuišis, Kovaldas Balčiauskas, broliai Saulius ir Rimgaudas Damčikai. D. Brunner nuotr.

Ir Šveicarijos lietuviai—puikūs krepšininkai

Atkelta iš 12 psl.

Po tokio sėkmingo Šveicarijos lietuvių debiuto belieka padėkoti visiems komandos žaidėjams už išstvermę ir tikėtis, kad kitais metais jiems pavyks parsivežti Europos lietuvių krepšinio turnyro nugalėtojų taure. VIII turnyras greičiausiai vyks Lietuvos Etninėse Gerviečių žemėse (Baltarusijoje). Gerviečių bendruomenės pirmininkas žada suorganizuoti visiems žaidėjams ir sirga-

liams nemokamas vizas bei transportą iš Vilniaus į Gerviečius. Žadama į turnyro atidarymą pasikviesti vieną iš buvusių krepšinio žvaigždžių iš Lietuvos, suorganizuoti išvyką į Etninių Žemių pilis bei muzikinę vakaro programą. Norintys dalyvauti kitų metų turnyre – nesvarbu ar kaip žaidėjai, ar kaip sirgaliai – sekite informaciją tinklapyje www.eurokrepsinis.net.

Be abejonės, prie komandos sėkmės prisidėjo ir Virgilijus Tikuišis bei naujasis Ambasadorius prie JTO Jonas Rudalevičius, suradę dosnius sponsorius; Diana Brunner, sukūrusi žaidėjų ir sirgalių aprangos dizainą; Vytis Jusevičius, pasirūpinęs žaidėjų aprangos užsakymu; R. Šukaitis, pagaminęs sirgalių marškinėlius. Nuoširdus ačiū Jums visiems!

Raudonės ir Fribūro jungiamoji grandis

Milda Matulaitytė

Raudonė Lietuvoje ir Fribūras Šveicarijoje. Kas gi sieja šias dvi vietas? Ogi Fribūre gyvenantis p. Dimitrijus de Faria e Castro, buvusių Raudonės pilies šeimininkų sūnus, Šveicarijos lietuvių bendruomenės narys, ištikimas Lietuvos draugas, neseniai atšventęs gražų 70 metų jubiliejų.

Raudonės miestelis įsikūręs dešinėje Nemuno pusėje, kur nedidelis Raudonės upelis įteka į Nemuną, apie 25 kilometrus aukščiau Jurbarko. Raudonų plytų pilis, nuo kurios bokšto atsiveria nuostabi panorama, stovi tik keli metrai nuo Nemuno. Šalia jos gali pasivaikščioti sename parke. Kelias iki pilies vingiuotas – galėtum pagalvoti, kad važiuoji Šveicarijos kalnų serpantinais.

Raudonės pilyje (dabar ten įsikūrusi mokykla), kabo de Faria e Castro šeimos nuotraukos, o p. Dimitrijaus de Faria e Castro biure – Raudonės pilies paveikslas.

Taigi atrodo, lyg tų skiriančių metų bei kilometrų tarp abiejų šalių ir nebūtų...

Gražioji Raudonės pilis. Chr. Feldhausen nuotr.

Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas

Milda Matulaitytė

Liepos 2-3 dienomis Vilniuje vyko Pasaulio lietuvių ekonomikos forumas (PLEF). Šis forumas, suorganizuotas ICC Lietuva (Tarptautiniai prekybos rūmai) ir globojamas Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus, suvienijo verslo bei mokslo atstovus iš viso pasaulio. Šveicarija buvo atstovaujama garbės konsulo Gintauto Bertašiaus, Lietuvos-Šveicarijos Prekybos rūmų Prezidento Dimitrijaus de Faria e Castro bei Mildos Matulaitytės. Taip pat dalyvavo ir privataus verslo atstovai Sigitas Godelis ir Christian Feldhausen.

Dvi dienas vykusiame forume buvo

diskutuojama įvairiomis temomis. Buvo analizuojamos globalios lietuvių verslo visuomenės kūrimo galimybės, Lietuvos, kaip šalies, konkurencingumas, jos eksporto potencialo didinimas bei skatinimas, bendros strategijos ir galimybės. Didelis dėmesys buvo skiriamas žinių ekonomikai ir inovaci-

Lietuvos Respublikos garbės konsulas Tesino kantone Gintautas Bertašius. D. Brunner nuotr.

joms bei jų reikšmei Lietuvos konkurencingumui. Žinoma, nebuvo pamiršta ir finansų krizė. Diskusijoje dalyvaujant Ministrui pirmininkui Andriui Kubiliui, buvo bandoma rasti optimaliausius sprendimus finansų krizės kontekste.

Forumo apskritojo stalo diskusijose su kitais dalyviais, aktyviai savo patirtimi ir mintimis dalijosi Užsienio reikalų ministras Vygandas Ušackas, Ūkio ministras Dainius Kreivys, Ūkio viceministrai Arnoldas Burkovskis ir Rimantas Žylius.

Forumo pabaigoje dalyviams buvo suteikta galimybė dalyvauti dvišaliuose verslo (B2B) susitikimuose.

Pasakų pasaulis darželyje „Ratas“

Jurgita Kopitkovienė

„Kartą seniai, labai labai seniai gyveno ožka ir septyni ožiukai...“ Ką gi tai primena? Ar tik ne mamos balsą, aidu atsklidusį iš vaikystės? O gal vakarus, kai močiutė prieš miegą sekdamas jums pasakas - liūdnas ir linksmas, baisias ir pamokančias? Kad ir kiek metų jums bebūtų, turbūt prisimenate, kaip verkdavote dėl sesutės Elenytės, bijodavote laumės raganos ir slibino devynkalvio. Turbūt daugelis žmonių būtent vaikystės prisiminimus įvardintų kaip širdžiai brangiausius. Tikėkimės, kad tokie prisiminimai kažkada aplankys ir Šveicarijoje augančius lietuvių vaikus, kurie birželį turėjo progą pamatyti „Stalo teatro“ pastatytus spektaklius pasakų motyvais.

Apie šio lėlių teatro viešnagę, ir ne tik apie tai, kalbamės su lituanistinio darželio „Ratas“ vadove Egle Kačkute.

- Kaip kilo mintis pasikviesti „Stalo teatro“ įkūrėją, aktorę ir režisierę Saulę Degutytę?

Dar kuriant darželį „Ratas“ buvau tikra, kad vienas jo tikslų – stengtis nors kartą per metus sudaryti vaikams galimybę išgirsti „gyvą lietuvišką žodį“, tai yra, suteikti galimybę sudalyvauti lietuviškame meniniame renginyje: spektaklyje, koncerte, susitikime su

rašytoju ir t.t. Manau, kad bet kokios mokyklos, o ypač tokios kaip mūsų - kultūrinės mokyklos - užduotis yra vaikus ugdyti meniškai, supažindinti juos su pačiais įvairiausiais kultūriniais ir meniniais reiškiniiais.

O Saulę Degutytę atradau visiškai atsitiktinai. Ėjau gatve su moterimi, kuri ją pažinojo. Jos pasisveikino, ėmė kalbėtis. Iš jų pokalbio suvokiau, kad ji aktorė ir režisierė, kad stato spektaklius vaikams.

Paklašinėjus plačiau paaiškėjo, kad ji – tai, ko ieškau. Net patikėti negalėjau, kad toks dalykas nukrito kaip iš dangaus. Viešėdama Šveicarijoje Ciuricho ir Ženevos lituanistiniuose darželiuose ji parodė pasakėlių programą, skirtą bibliotekoms ir vaikų darželiams, sudarytą iš trijų pasakų – „Pasaka be galo“, „Vabalas ir buldozeris“ bei „Vilkas ir septyni ožiukai“. Pabaigoje girdėjome ir muzikinę pačių vaikų atliekamą „Pasaką apie peliuką“.

- Be pasakų neužaugo nė viena vaikų karta. Kaip manai, kodėl pasakos, nepaisant besikeičiančių laikmečių, išlieka tokios svarbios mažųjų gyvenime ir ugdyme?

- Taip, pasaka – viena svarbiausių vaiko intelekto ir asmenybės ugdymo priemonių, kuri pateikia vertybių sistemą, visus gyvenime reikalingus kodus. Tai – įvaizdžiai, ku-

rie padeda suvokti pasaulį, ir kalba, kuri padeda tą pasaulį įvardyti. Klausydamasis pasakų, vaikas netiesiogiai išgyvena tam tikras situacijas, tai jam padeda suvokti, kas - gera ir kas - bloga.

Beje, atėjusieji į „Stalo teatro“ spektaklį vaikai turėjo galimybę ir patys sudalyvauti vienos pasakos vaidinime.

- Ar vaikai noriai dalyvavo, ar jiems nesutrukdė kalbos barjeras – vis dėlto mišrioje šeimoje augę vaikai gali ne viską suprasti: lietuvių liaudies pasakos turtingos frazeologizmais ir tarmiškais žodžiais...

Visi vaikai (Ženevoje jų susirinko dvylika) labai noriai dalyvavo, pasirinko vaidmenis tokius, kokių norėjo. Kiekvienas personažas buvo instrumentas, kuris turėjo pasikambinti tam tikru momentu. Vaikai viską suprato ir puikiai susitvarkė su užduotimi. Kitos pasakos buvo interaktyvios ir vaikai prabilo: patarinėjo vilkui, siūlė tolesnę pasakos eigą ir kalbėjo, kalbėjo, kalbėjo.. Taigi, pasakos – viena iš lietuvių kultūros dalių, o mūsų darželio tikslas - tą kultūrą perduoti.

- Taigi galima sakyti, kad darželio tikslas ne vien pramoginis?

Aišku, vaikams svarbu lietuviški žaidimai ir dainelės. Dabar mažieji taip išdrąsėjo, kad nebereikia jų raginti sukti ratelius, žaisti žaidimus. Tačiau svarbu ne tik tai. Svarbiausia, kad darželyje „Ratas“ jie gautų bent dalį to, ką būtų turėję eidami į darželį Lietuvoje.

- Žodžiu, jie gauna dalį lietuviškos kultūros.

Taip. Aš darželį matau kaip kultūros infiltravimo priemonę, kaip aplinką, terpę, kurioje vaikai turi sąlygas kalbą vartoti, bendraudami ne tik su tėvais, bet ir su bendraamžiais, kitais suaugusiais.

- Kiek vaikų dabar lanko darželį ir kokie artimiausi darželio planai?

Šiuo metu darželį lanko septyni-aštuoni vaikai. Per visus tuos darželio veikimo metus daug kas pasikeitė: kelios šeimos išvažiavo, tačiau sulaukėme ir kelių naujų vaikučių. Kartu išlavėjo pojūtis, ko vaikams reikia, kas juos domina, įtraukia veiklon. Todėl šį rudenį pradėjome kalbėtis apie tokias lietuvių liaudies mitologines būtybes kaip velniai, raganos, kaukai ir aitvarai, žaidžiam judresnių lavinančių žaidimų, tokių kaip „Valgoma-nevalgoma“ ir kitų.

Trumpai tariant, supažindiname vaikus su lietuvių kultūra ir tame dalyvauja visi tėvai: ruošia šventes, veda pamokėles, tvarko finansus. Tad laiko, pinigų ir idėjos atžvilgiu darželis yra visų tėvų investicija arba projektas.

Ačiū jiems.

„Stalo teatro“ įkūrėja, aktorė ir režisierė Saule Degutytė spektaklio Ženevoje metu. Arno Kupšio nuotr.

Ekskursija į CERN

Rūta Lasauskaitė

Kur buvo išrastas internetas? Kur yra didžiausia pasaulyje fundamentaliųjų mokslų laboratorija? Kur pats tuščiausias vakuumas Saulės sistemoje? Atsakymas į visus tris klausimus – CERN. Kai prieš keletą metų skačiau Dan Brown romaną, man atrodė, kad šis knygoje aprašytas tyrimų centras yra fantazijos vaisius. Vėliau sužinojau, kad jis tikrai egzistuoja. Pernai bulvarinė spauda netgi pranašavo pasaulio pabaigą įjungus Didįjį hadronų greitintuvą. Aš kaip tik tuo metu lankiausi Ženevoje, tad draugai Lietuvoje klausinėjo, ar nepajutau žemės drebėjimo.

Pavasariį pirmą kartą Ženevoje susitikdama su čia gyvenančiais tautiečiais sužinojau, jog net ir ilgesnį laiką Šveicarijoje gyvenantys lietuviai nėra lankęsi CERN. Nusprendėm, kad būtinai turime pasinaudoti tokia proga, nes esam visai šalia.

kad jį labai sudomino mano, kaip grupės organizatorės, egzotiška pavardė, dėl to ir pasirinko mūsų grupę. Atrodo, lietuviška mūsų grupė tikrai buvo ypatinga ir neįprasta darbuotojams. Prasilenkiant su kita ekskursijos grupe nugirdom, kaip jų gidas prancūziškai aiškino, kad mes esam iš Lietuvos. Jis svarstė, kaip ir ko mes atvykom į Šveicariją: "Galbūt tai koks universiteto projektas?" kalbėjo jis.

Mūsų viešnagė prasidėjo auditorijoje, kur klausėmės paskaitos ir žiūrėjome filmus apie CERN. Taip pat uždavinėjome klausimus ir domėjomės atliekamais tyrimais.

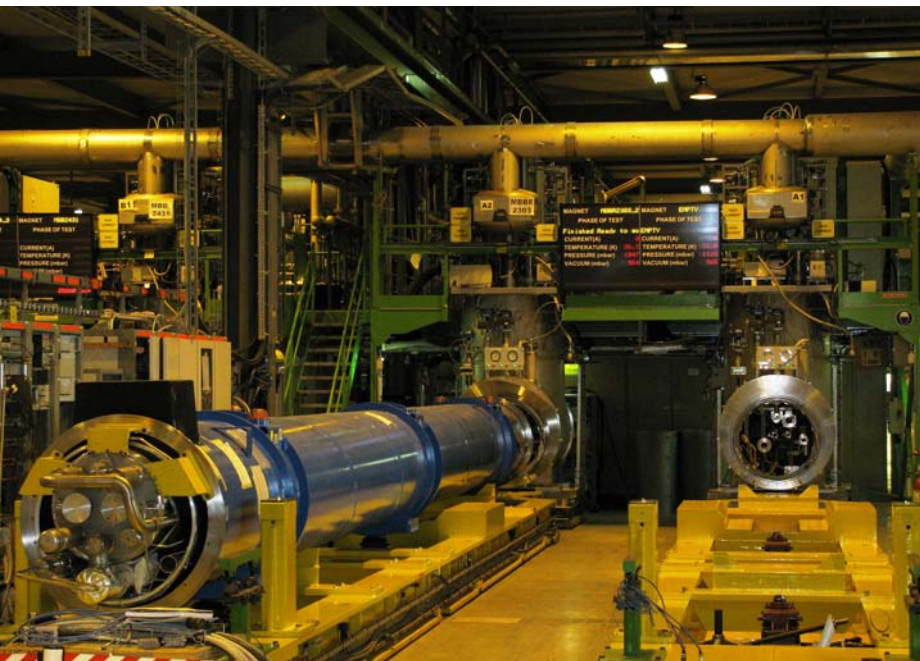
CERN – tai Europos branduolinių tyrimų centras, vienas iš didžiausių ir labiausiai pripažįstamų mokslinių tyrimų centrų pasaulyje. Pagrindinė jo veikla yra tyrinėti iš ko susideda visata ir kaip ji veikia. Didžiausi pasaulyje mokslinių tyrimų prietaisai naudo-

mų instrumentus buvo labai sunku suvokti, kad tokio dydžio prietaisai sukurti pačių mažiausių dalelių tyrinėjimui, o nedidelio, maždaug pusės litro talpos, vandenilio buteliuko užtenka 5 metų tyrimams. CERN suvartoja tiek energijos, kiek visa Ženeva.

Po ekskursijos dauguma dalyvavusiųjų susirinkom į tradicinę lietuvių susitikimų Ženevoje vietą – Les Brasseurs. Ten iki vakaro dar dalijomės įspūdžiais, bendravom.

Literatūrinis projektas „Tautinės kultūros sklaida: Lietuva- Šveicarija“

Jūratė Caspersen

CERN tyrimu irengimai, Laurent Schüpbach nuotr.

Ekskursiją reikėjo užsakyti prieš keletą mėnesių, tad CERN laukiamajame susitikom jau rudenį, po vasaros atostogų. Susirinkom 22 žmonės iš visos Šveicarijos – Ženevos, Lozanos, Neuchatelio, net iš Ciuricho, Bazelio, taip pat ir kaimyninės Prancūzijos. Dauguma atvykusių buvo lietuviai, bet kai kurie atsivedė savo kaimyną, sutuoktinį ar draugą nelietuvi. Su mumis CERN laukiamajame lūkuriuojantis vienas iš ekskursijos gidų prisipažino,

jami analizuoti medžiagos sudedamosioms dalims – fundamentaliosioms dalelėms. Stebėdami, kas vyksta, kai šios dalelės susiduria, mokslininkai sužino apie gamtos dėsnius. Po paskaitos sėdome į autobusą ir aplankėme du CERN pastatus. Visi pastatai yra išdėstyti Šveicarijos ir Prancūzijos pasienio teritorijose. Taigi pabuvome ir Prancūzijoje, reikėjo turėti asmens dokumentą, kirtome privatų pasienio punktą. Apžiūrinėjant tyri-

Lietuvių literatūros ir tautinės kultūros sklaida Šveicarijos lietuvių bendruomenės veikloje užima žymią vietą. Per šiuolaikinę grožinę literatūrą sugrįžtame į Lietuvą, stebime besikeičiantį jos veidą ir stengiamės neatitrūkti nuo jos šiandieninės realybės. Tam ypač padeda gyvas lietuviškas žodis ir bendrasis bendravimas su plunksnos meistrais. Apie vieną dar tebesitęsiantį literatūrinį-kultūrinį mainų projektą ir yra šis rašinys. Šveicarijos Lietuviškos knygos klubas Ciuriche veikia nuo 2001 metų. Šiuo metu jo veikloje dalyvauja 19 pastovių narių. Kas antrą mėnesį susitikinėdamos klubo moterys apžvelgia lietuvių literatūros naujoves, aptaria Lietuvoje vykstančius literatūrinius ir kultūrinius renginius, lanko tarptautines knygų mugės. Lyg to ir neužtektų, klubo narės mielai kviečia lietuvių rašytojus į Šveicariją pristatyti savo kūrybą, išleistas naujausias jų knygas. Taip mus jau yra aplankę Jurgis Kunčinas, Dovilė Zelčiūtė, Jurgis Gimberis, Vytautas Tamoliūnas, Kristina Sabaliauskaitė ir ne vieną savo kūrybos knygą klube pristaciausi Šveicarijos lietuvių, Lietuvos Rašytojų sąjungos narė Janina Irena Survilaitė. Atskirais kūrybos skaitymo vakarais Šveicarijos publikai buvo pristatyti Jurgis Ivanauskaitės ir Balio Sruogos į vokiečių kalbą versti romanai.

Jono Mačiulio-Maironio įamžinimo šventės rėmuose (2007 m.) mus aplankė ir paskaitas skaitė poetas Marcelijus Martinaitis,

Nukelta į 16 psl.

Literatūrinis projektas „Tautinės kultūros sklaida: Lietuva- Šveicarija“

Atkelta iš 15 psl.

literatūrologė prof. Viktorija Daujotytė – Parkerienė, rašytoja, poetė Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė.

Lietuvių rašytojų viešnagės Šveicarijoje nėra naujas reiškinys. Jau nuo XIX a. pabaigos iki antro pasaulinio karo dešimtimis randame lietuvių rašytojų pėdsakus Alpių žemėje. Viešnagės metu jie rasdavo viską, ko trūkdavo jų kūrybiškai sielai – pasakišką kalnų grožį, neapsakomo skaidrumo smaragdinius ežerus, gaivų, sveikata ir energija alsuojantį vėją bei Alpių įvairiausių augmenijos numargintas papėdes. Tų rašytojų pėdsakus surinko į apybraižų knygą 8 Šveicarijos lietuviai, kur 6 iš jų, priklauso Lietuviškam knygos klubui. Šios knygos rašymas ir prives prie Šveicarijos Lietuviškos knygos klubo ir Kauno menininkų namų bendro projekto „Tautinės kultūros sklaida: Lietuva Šveicarija“. Projekto iniciatorė -lietuvių rašytoja, poetė, knygos „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ redaktorė Dovilė Zelčiūtė. Pirmoji projekto dalis įvyko Šveicarijoje šių metų gegužės 8-13 dienomis, kai mus aplankė 8 Kauno menininkai. Tai - grupės vadovė **Dovilė Zelčiūtė**, poetė, prozininkė, Maironio lietuvių literatūros muziejaus direk-

torė **Aldona Ruseckaitė**, satyrikas poetas **Aleksas Dabulskis**, humoristas **Jurgis Gimberis**, satyrikė, eseistė **Rita Vinciūnienė**, prozininkas **Petras Venclovas**, literatūralogas, prozininkas **Juozas Jasaitis** ir fotomeninkas **Zenonas Baltrušis**.

Šešių dienų viešnagės metu menininkai susitiko su Šveicarijos lietuviais Ciuriche, Bazelyje ir Lugane. Susitikimų metu buvo pristatoma rašytojų kūryba ir naujausios jų knygos, kalbėta apie šiandieninę lietuvių literatūrą, apie tokių susitikimų reikšmę ir lietuviškos kultūros sklaidą užsienyje gyvenančių lietuvių tarpe. Vakaronių metu su Kauno menininkais susitiko daugiau nei pusšimtis Šveicarijos lietuvių. Svečiai iš Lietuvos atvežė mums lietuviškos juodos duonos ir varškės sūrio su kmynais (kas jau seniai yra pavirtę mūsų tarpe konvertuoja valiuta), o svarbiausia – daugybę savo parašytų knygų, kurios papildė ne tik mūsų asmenines, bet ir bendruomenės bibliotekas. Visose trijose vakaronėse buvo eksponuojama Zenono Baltrušio fotografijų paroda „Lietuvių rašytojai vakar ir šiandien“. Aptardami parodą, geru žodžiu prisiminėme jau išėjusius, bet ženklų pėdsaką lietuvių literatūroje palikusius rašytojus, pasidžiaugėme rašytojų ir kūrėjų gausa tokioje mažoje tautoje kaip Lietuva.

Miesto priemiestyje aplankėme Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jurgio Šaulio ir jo žmonos memorialinį antkapį. Tai ilgą laiką buvo vienintelė vieta Šveicarijoje, lietuviškai mininti Lietuvos vardą.

Mes, vietiniai lietuviai, norėjome svečiams parodyti ką turime lietuviško Šveicarijoje, kokias vietas lankė prieš juos buvę lietuvių rašytojai, praeiti jų takais, prisiminti čia parašytus jų kūrinius.

Tik nusileidus Ciuricho oro uoste, ta pačią dieną nuvykome „aplankyti“ Maironį. Jo ir Lietuvos vardas yra visiems laikams įamžintas atminimo lentoje ant Meggeno St. Charles Hall vilos koplyčios sienos, kur Maironis ne kartą lankėsi ir kur 1907 metais pabaigė rašyti poemą „Jaunoji Lietuva“. Ši vieta dabar yra lankoma ne tik lietuvių bendruomenės svečių, bet ir turistų, kurie pagarbos Maironiui vardan atveža iš Lietuvos ir palieka gintaro gabalėlių po Dovilės Zelčiūtės jau seniau pakrikštyta šimtamete „Maironio liepa“. Nuo čia tik žingsniai iki garsiojo Keturių kantonų ežero, tik pusvalandis iki Rigi Kulm ir visa diena malonumo didingame Piloto (Pilatus) kalne.

Ciuricho mieste rašytojai aplankė Jono Biliūno ir Šatrijos Raganos gyventas vietas, skaitė ištraukas iš jų kūrybos ant giedrojo Uetlibergo kalno, Bazelio mieste aplankė garsiąją Katedrą ant Reino kranto, taip gražiai Salomėjos Nėries aprašytą kaip ilgesio ir meilės tvirtovę. Po to vykome į saulėtąjį Luganą. Jis yra pietinėje Alpių pusėje, kur daugiau saulės ir šilumos, bet lietuvių rašytojams netaip tikęs klimatas, kaip šiaurinėje ir dažnai vėjuotuoje Alpių pusėje. Lugano priemiestyje aplankėme Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Jurgio Šaulio ir jo žmonos memorialinį antkapį, kuris ilgą laiką buvo vienintelė vieta Šveicarijoje, lietuviškai mininti Lietuvos vardą.

Lugane bendruomenės narės Vitalija Bertašienė ir Kristina Trimailovaitė paruošė svečiams staigmeną. Įtikino jau garbaus amžiaus svečius, kad gražiausias Lugano miesto ir to paties pavadinimo ežero vaizdas yra nuo Ponte Bre kalno. Puškovome į viršų beveik valandą. Pirmas viršūnę pasiekė pats vyriausias grupės dalyvis Juozas Jasaitis. Po garsiai sudainuotos pergalės dainos, rašytojas prisipažino, kad neseniai pergyveno širdies infarktą ir manė, kad fizi-

Nukelta į 17 psl.

Diana Brunner ir Kauno menininkai (viršuje) Rita Vinciūnienė, Petras Venclovas, Jurgis Gimberis, Aleksas Dabulskis, Juozas Jasaitis, (sėdi) Zenonas Baltrušis, Aldona Ruseckaitė ir Dovilė Zelčiūtė prie atminimo lentos Maironiui Meggene. J. Caspersen nuotr.

Literatūrinis projektas „Tautinės kultūros sklaida: Lietuva- Šveicarija“

Lietuva – Šveicarija arba Niekas mūsų neišskirs

Aldona Ruseckaitė, Rita Vinciūnienė, Aleksas Dabulskis ir Petras Venclovas Lugane.
D. Brunner nuotr.

Rita Vinciūnienė

Aš nelaiminga, užrakinta, suspausta, ištrūkti noriu – situacija prastaa, - dainuoja reklaminiis Kazlas ant visos Lietuvos keliolika ar keliasdešimt kartų per dieną. Maniau (ir dar tebemanau!) – tai man ir apie mane. Nelaiminga, nes neseniai vidury dienos prie parduotuvės slenksčio sustabdęs ir kelio klausęs jaunuolis ramiausiai ištraukė piniginę iš prasertos rankinės ir nubėgo Santaikos keliais. Užrakinta – ne kažkur beišeinu ir beišvažiuoju iš kuklios pensijukės ir su lazdele, savo artimiausia bičiule.

Suspausta – o kaipgi kitaip, kai gyveni senamiesty ir išpuola Miesto šventės su atrakcionų barikadomis, prekeivių kioskeliais ir bepramogaujančių lietuvių (kokia krizė? ką čia išsigalvojote?) pulkų pulkais... Keletą dienų pasijuntu tarsi bunkeryje, kuriame ir gimiau, kai frontas ritosi per Lietuvėlę.... Ištrūkti noriu, ištrūkti nooriu, - giedojau iki gegužės.

Ir ką jūs manot? Ištrūkiau. Ir ne bet kur – į pačią Šveicariją, tą Europos širdį, kur viskas taip sueuropėję, kad mums pasivyti ne dešimčių, o šimtų šimčiausių metų prireiks. Miestų gatvės, keliai, namų fasadai, pagaliau traukiniai, tramvajai ir stotys žiba tviska švara, tvarka, teisingumu. Be jokių specialiųjų partijų, kaip musyse, netgi be tvarkdarių ir šlavėjų – jų tarsi ir neregėjome nei Ciuricho, nei Liucernos, nei Bazelio, nei Lugano gatvėse. Tik vienas vienintelis pavargęs jaunuolis miegojo sau ant suoliuko Ciuricho geležinkelio stoty. Tik vienas vienintelis, todėl visi jį nusifotografavome. Žiūrėkite – ir tenai kai kada, ane?

Iškeliavom ne šiaip pramogauti, o kaip dabar įprasta, pagal Jo didenybę Projektą, pavadinimu "Tautinės kultūros sklaida: Lietuva – Šveicarija". Aleksui, beje, kažkodėl vis išsitaravo ne "sklaida", bet "kultūros klaida". Gal jis ir šiek tiek teisingas, nes tų klaidų musyse dabar lyg ir nestinga, ane? Na, bet mes klaidų nedarėme – mes dirbome žiūrėdami Šveicarijos lietuviams tiesiai į akis. Juk skleidėm šviesukę, bičiuliai iš Šveicarijos, ane?

Keturis miestus aplankėm ir į tiek pat kalnų įkopėm. Mes – tai be manęs dar šeši rašytojėliai ir vienas profesionalus fotografas, kurių pavardžių neminėsimė. Kam jos,

ane? Užteks vardų. Kas atpažins su nuotraukėlės pagalba – gerai, neatpažins – dar geriau.

Taigi – pradedu.

Jau pačią pirmą dieną mus pasitikusios Šveicarijos lietuvisės Jūratė ir Diana nuskraidina savais automobiliais į Meggeną, prie vilos, kurioje apsistodavo Maironis, netoli Liucernos viešėjės, pasirodo, ne vieną kartą. Apsvaigstame nuo pievų žalumos, medžių kvapo, rododendry žydėjimo ir gausybės laukinių česnakų skonio (skabome juos visi, net Jurgis paragauja...) Pamištu savo lazdele, nes skubu nufotografuoti Aldoną, lekiančią per pievą į ežerą (Keturių kantonų, taip taip), ir Dovilę, beskaitančią nuostabų eilėraščių apie liepą, menančią Maironį, ir Jūratę, aiškinančią, kad čia jau ir gintarų kažkas iš lietuvių užkasęs po ta liepa. Mes tokie, mes tokie – slėpti, o paskui ieškoti, knisinėti... O pamestą lazdele man Aleksas atneša.

Viskas gerai, viskas gerai – net vakarietė Liucernos viešbuty, kai sriubos lėkštes sumaišo rusiškai, anot šveicarų, švebeldžiuojantiems kažkokiems litauenams iš Rusijos...

Viskas tik į gera, jau ne raminuosi, o rimtai mąstau aš, o su manimi tikriausiai taip galvoja ir gerokai pavargusiomis širdimis Juozas, Petras, Aleksas bei Jurgis, kai kitą rytą, lydimos šauniųjų Šveicarijos lietuvių Ilonos ir Gražinos, kopiname į Uetlibergo kalną. Juk Biliūnas dar sunkiau alsavo, bet džiaugėsi: "O kaipgi neapsakomai buvo gražu!...Man bestovint, rūkas išsisklaidė ir pranyko. Kur ką tik pat buvo debesų jūra, dabar stovėjo miestas, gulėjo išmėtyti kloniai ir žaliuojančios pievos, mirgėjo ežeras..." O ant giedro kalno Dovilė skaito ne Biliūno džiūgavimus, bet Šatrijos Raganėlės romantizmus: "Stovėjau aukštoje saloje. Viršum manęs mėlynavo dangus, lyg brangiausias safyras, saulės spindulio pervertas; po manimi žaliavo žolės smaragdai, o vietomis spindėjo sidabrinis sniegas..." Padūsaujam safyrų ir smaragdų apsupti (kaip viskas taip pat, nors jau šimtas ir daugiau metų praėjo nuo anų Lietuvių įspūdžių, kaip viskas taip pat...) – ir žemyn nuo kalno, ant kurio gieda.. Ir valiai po Ciurichą - gatvelių labirintais, pro

Atkelta iš 16 psl.

nė įtampa širdžiai bus praeities reikalas. Tai mus ne juokais išgašdino. Taip pat negalėjome atsistebėti Rita Vinciūniene, kuri kalno viršūnę pasiekė po klubo operacijos, visą kelią pasiramščiuodama lazda. Tikrai manau, kad Kauno menininkų viešnagės įspūdžiai greit neišblės nei mums, nei patiems svečiams.

Išlydėjome svečius pažadėję, kad ir toliau tęsime tautinės kultūros sklaidą Šveicarijoje. Rašytojai įsipareigojo (net raštiškai) visus naujai išleistus savo kūrinius reguliariai siųsti Ciuricho, Berno ir Lugano lietuvių bendruomenės nariams, o mes įsipareigojome šiuos kūrinius perskaityti.

Dabar artėja antrasis projekto etapas, kai Šveicarijos lietuviai, knygos „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ autoriai pristatys ją Kauno menininkų namuose. Vakaronė vyks lapkričio 11 dieną, 17.30 val., prieš tai aplankius Kauno Maironio gimnazijos jaunuosius maironiečius ir jų vadovus, dalyvavusius Maironio įamžinimo šventėje Šveicarijoje 2007 metais su originalia, Maironio eilių pagrindu paruošta meline programa.

Taigi, literatūrinis projektas „Tautinės kultūros sklaida: Lietuva- Šveicarija“ tęsiasi...

Nukelta į 18 psl.

Lietuva – Šveicarija arba Niekas mūsų neišskirs

Atkelta iš 17 psl.

šveicariškų bankų frontonus, užsukdami į Katedrą paspoksoti į Šagalo vitražus, foto-grafuodamiesi prie Mėlynojo namo, kurio mansardoje gyvena Biliūnas, pasišnekučiuodami, pasistumdydami. Karšta, tvanku, bet veidai aplinkui šviečia, šveicarai gatvių kavinėse ir restoranėliuose gurkšnoja kas ką, o mes užtikę fontaną – šaltinėį atsigaiviname taipogi. Nemokamai – kokia laimė!

Ypač prieš tai, kas mūsų laukia. O laukia susitikimas su grupe Šveicarijos lietuvių, suvažiavusių ne tik į mus paspoksoti, bet ir pasakojimų, kūrybos pasiklausyti. Ir klausosi, ir net ašaras braukia, ir kvatoja iš širdies (juk turim Jurgį su Aleksu, kurie net akmenis gali priversti, kad tie bent jau prasišieptų).

Neapsieita ir be staigmenų: Marijos Lourdes bažnyčios salės tarpdury susitinkame Danutę ("Šeimininkės" redaktorę, taip taip...) Nenoriu tikėti savo akimis – juk Kaune nesusitinkame, o Ciuriche, žiū, sėdime kartu bendrame rate. Ir kalbamės. Ir naująją LRS(Lietuvos! Rašytojų! Sąjungos) narę Janiną Survilaitę sveikiname. Ir džiaugiamės: dar nemiršta rašytojėliai, net krizių metu šiek tiek dauginasi – ir ką tu jiems, ane?

Iš Ciuricho į Liucernos viešbutį grįžtame jau po vidurnakčio, privaišinti Jūratės Caspersen'o (dano, kurio vardas Jėzus, taip taip, nejuokauju) pagamintais šašlykais, veršienos dešrelėmis, keptais bananais su šokoladu. Pasirodo, šis išdidus danas nenorėjo apsijuokti prieš lietuvius ir jų vaišingumą. Apsijuokti, ane? O aš pasistengiu neapsijuokti prieš Jūratę, paklaususią, kuo skiriasi bijūnas nuo jurgino. Geras klausimas man, gėlininkei mėgėjai, pagalvoju ir imuosi aiškinti kruopščiai – nuo žiedelių iki šaknelių. Mandagi Šveicarijos lietuvė iškenčia mano paskaitą. O aš neapsijuokiu, ane?

Kitą šviesų ir šiltą rytą siūbuojame keltuvuose į Pilatus (Piloto kalną). Mano kojos dar su manimi, nes lazdelė jas paremia. O ant kalno ji dar praverčia ir sniegui pasikabinti, nes prie jo neprieisi – šveicarai saugo kiekvieną sniego gniūžtelę tirpstančiuose Alpių snieguose. Tokie tie šveicarai. Jie ilgomis triūbomis, pasikloję jas ant grindinio, groja mums laidotuvių maršus. Nežinau, ar pats Pilotas, nusiplovęs, sako, čionykščia-me ežere rankas, kaltas, ar mūsų, Lietuvos priklidėlių nuotaika tokia, kad jų nuoširdus

dūdavimas mums skamba kaip laidotuvių muzika.

Betgi skubame, nėr kada. Dar į Bazelį nukakti, kur vėl susitikimas su mus glėbesčiuojančiais ir slapčia ašaras braukiančiais lietuviais. Ir vėl kūryba, ir vėl bendros nuotraukos prie bendro stalo. Ir dar pasivaikščiojimas po Bazelio senamiestį, šįkart jau nuoširdžiosios Virginijos globojamiems, pasisėdėjimas ant Reino krantinės prie Katedros, kurios bokšte, sako, užsikorusi Salomėja Nėris įrašė savo ir savo Dievinamojo vardus. Jūratė užsimena, kad ruošiasi kai kas iš ten gyvenančių lietuvių tai pakartoti. Būtume siūlęsi mes, bet kad bokštas pastoliais aplipdytas, o pačioj Katedroj vyksta vargonų koncertas ir vokiški šveicarai susikaupe jo klausosi, todėl dingstame.

Pirmadienis – diena be ypatingų abipusių (mūsų ir Šveicarijos lietuvių) įsipareigojimų, todėl pramogaujame. Kaip? Dvilės – mūsų Vadovės – jau suplanuota. Bilietas į laivą po ežerą Keturių kantonų ir bilietas traukiniui į Rigi Kulm tik (!) po šimtą frankų kiekvienam. Juk negaila. Argi piniguose laimė? Vienintelis kartas. Argi daugiau čia beatvažiuosime? Lietuvišką posovietinį mentalitetą susikišę į kišenes džiūgaujam, krykštaujam, fotografuojam gražiausio pasaulyje (be abejo, argi kitaip gali būti?) ežero krantus, su Aldona skaičiuojame nuokalnėse krokais, narcizais, raktažolėmis žydinčias pievas, susiginčijame dėl vienos neišvaizdžios geltonos gėlės vardo. Betgi aš nuo Biržų, o Aldona suvalkietė – ir tas ginčas Alpėse (paklydus?!) – toks juokingas mums pačioms. O ant Rigi viršūnės Juozui skaitant: "Vien tik dunkso aplinkui vainikas kalnų./ Apsisupusių rūbais žiemos..." žliumbia jau pati mūsų vadovė Dvilė. Aidint eilutėms: "O po kojų žemai stebuklingai graži/ Žydi rožėmis Alpių šalis..." nebeištveriu aš. Lazdelė iškrinta iš rankų. Tataigi, - sakytų Biliūnas. O Maiornis, rašęs šias eilutes, tik nužvelgtų mus. Smerkiančiai, ane?

Paskutinę viešnagės dieną – į pietus, į itališkąją Šveicariją, į Luganą, kur mūsų laukia garbės konsulas Gintautas Bertašius ir jo žavi žmona. Su savo firmos sekretore Kristina (net ir sekretorės Šveicarijoje visai kitokios, ane?) Konsulienė mus ir lydi prie Aštuonioliktojų metų signataro Jurgio Šaulio kapo. Tyli, jauki pagarbos akimirka ir mes jau keliame į didžiulį kalną Monte Bre. Bet

Satyrinė Rita Vincienė. D. Brunner nuotr.

automobiliai mus iškrato, kaip mums atrodo, dar pusiaukelėje. Dvi jaunos moterys, nusistebėjusios, kad joms vesti reikia ne sportininkus iš Vilniaus, bet literatus iš Kauno, varo mus aukštyn. Serpantinas po serpantino – pirmyn ir pirmyn, aukštyn ir aukštyn. Kažkas šūkteli Aleksui: "Sustok, pailsėk..." "E ne, tada jau kojos nebepakelsiu", - mikliai atsiliepia tas... Ir ką jūs manot? Užlipome, nagi užlipome. Kai kam virš šešiasdešimt, kai kam ir virš septyniasdešimt, bet užlipome. Nesukliudė nei operuotos, zonuotos ar kitaip remontuotos širdys, nei mano geležinė koja, kurią vis paramščioja medinė lazdelė.

Užlipome! Valioooo!!! Suvirstame ant lauko restorano kėdžių ir Konsulienės sąskaita gauname gerti ko tik kas panorime: sulčių, kavos, mineralinio ar... ne, nieko daugiau.

Kai ką daugiau gavome vėlgi lauko restorane. Jau pačiame Lugane. Po didžiuliu platanu, gurgiant kalnų upeliui kalbamės, bendraujame, sukrauname garbės konsului savų knygų krūvelę, iš kurios, kaip pažada ir tikroji konsulė ponija Genienė su savo Geniu, atvykusi iš Berno į mus pasižiūrėti, išaugs lietuviška bibliotekėlė. Dirbdama Vokietijoje ji knygas vežiodavusi į kalėjimus, kad ten poilsiaujantieji turėtų ką skaityti. O Šveicarijoje, džiaugiasi, nelabai kam kalėjimuose yra duoti, tik du vaikinai esą įkliuvę. Nusišim, pažadam, nusišim ir daugiau knygų, juk prireiks.

Nukelta į 19 psl.

Lietuva – Šveicarija arba Niekas mūsų neišskirs

Atkelta iš 18 psl.

Lietuviai mėgsta Europos kalėjimus, ane?

Kai Petras užtesia kalbą po platanais, sušnabždu Aldonai į ausį: „Soksiu į tą gurgintį upelį, tada gal jis užtils...“ Bet pamąčiusi ašarotas Šveicarijos lietuvių akis (jau trečiąkart – kiek susitikimų, tiek ašarų...), suprantu: viskas, ką mes kalbame apie kūrybą, save, Lietuvą, netgi krizę ir artėjančius Prezidento rinkimus, jiems svarbu, brangu, reikalinga. Ir dar suprantu Dianos posakį: „Jums reikia kalnų, mums reikia Lietuvos“...

Į stotį mus lydi garbės Konsulas su šeima, pirmą kartą šiek tiek pasimeta Juozas, bet jį suranda ir už alkūnės atitempia apsukrioji Jūratė. Grįždami traukiniu atgal jau

anekdotus skeliame. Ypač žodingi šikart Aleksas su Jūrate. Puikus duetas, galėtų ryžtis LNK Žvaigždžių projektui. Bet neatiuosim – jie reikalingi kitiems darbams. Pavyzdžiui, ką veiktų „Nemunas“ be Adskio arba Šveicarijos lietuvių be Jūratės? O ji juk ir mums dar rytoj išskristi iš Ciuricho padės – taigi nuklysim, pasimesim kaip avys tame didžiausioje Europos oro uoste.

Todėl ir grįžtame laimingai. Rygos oro uoste dar kavutės pageriame ir po lėktuvo sparnais išvydę ežerutąjį Rytų Lietuvą susmunkame – mes grįžome, mes vėl Lietuvoj.

Mus vėl stumdo oro uoste, mus veža duobėtais keliais į Kauną, mus išmėto prie

durų, o tų durų ne visiems ir atidaro (sako, Aleksas braižėsi prie vartų keliolika minučių, kol žmona duris atrakino), mes panirstame į kasdienius alkanos ir badaujančios Lietuvos reikalus (vienas šveicaras, sužinojęs iš kur esame, labai nustebė, kad badaujančios šalies žmonės gali važinėti po jų krizės nė trupinėliu nepaliestą Šveicariją).

Mes grįžome. Ir Prezidentę išrinkti suspėjome. Dabar tai gyvensim, ane? Ir reklaminis Kazlas skambės jau visai linksmai, ane?

O kaip Jūs ten, Šveicarijoje? Irgi gyvensite ar grįšite į Lietuvą, a? Juk čia ne viskas smirdi – kai kas ir kvepia, ane?

Kviečiame į Advento šventę

Gruodžio 5 dieną maloniai kviečiame visus į Advento šventę-susitikimą. Šventės programa:

12-15 val. Kalėdinės eglės puošimas, registracija, žvakių gamyba, bendravimas
15.00 val. Kalėdų senelio iš Lietuvos pasirodymas su lietuviškais siurprizais
16-18 val. Vaisės ir pabaiga

Šventė vyks Kirchgemeinde Markus, Tellstrasse 35, 3014 Bernas. www.markus.ekgbe.ch.

Atvykimas **viešuoju transportu**: Bern Nr. 20 kryptis WYLER, stotelė Markuskirche. Wankdorf Bern-autobusas Nr.20 sustojimas Markuskirche. **Automobiliu**: autostrados išsukimas Wankdorf Bern tada du kartus į dešinę. Nemokamas parkavimas aikštelėje prieš pačią salę.

Įėjimo kaina – suaugusiems nariams - Fr. 20, pasyviems nariams-Fr. 30, visiems 1-16 m. vaikams - 10 frankų (visi vaikai gaus dovanėlę).

Prašome atsinešti: skanumyną deserto stalui, bei gėrimų pagal savo pageidavimus. Vanduo, kava, arbata ir šalti užkandžiai bus

vietoje. Registraciją **iki lapkričio 30 dienos** mielai priims Jovita Zamarytė Fink tel: 052 317 21 88, adresu Niedergasse 19, 8715 Kleinandelfingen, arba el. paštu: jovitazamaryte@hotmail.com

Galinių padėti ruošti šventę prašome kreiptis į organizatorę Laimą Maldūnaitę-Christ, tel. 079 75 85 435, el.paštu: laimuzele@gmx.ch

Šiais metais vėl turėsime galimybę lieti žvakes. Žvakių gamyba yra ritualas, kuris užima 30-40 min. vienam žmogui, todėl reikalinga gera organizacija ir profesionalų priežiūra, ypatingai vaikams. Vienu metu lieti žvakes gali 10-15 žmonių, todėl registruodamiesi nurodykite tikslų laikotarpį iš 6 galimų: 12-12.30, 12.30-13.00, 13.00-13.30, 13.30-14.00, 14.00-14.30, 14.30-15.00. Žvakių kaina individuali nuo svorio, kiekvienas susimoka asmeniškai prižiūrinčiam personalui.

Ištiesk gerumui ranką

Belaukiant Šv. Kalėdų, kviečiame įsitraukti į akciją „**Ištiesk gerumui ranką**“, kurią organizuoja labdaros ir paramos fondas „**Algojimas**“. Šis projektas skirtas šeimoms, auginančioms neigalų vaiką. Tokių šeimų Lietuvoje yra apie 30 000. Daugiau nei pusė jų - nepilnos. Tai tik statistiniai duomenys, už kurių slypi gausa problemų... Kviečiame nelikti abejingiems likimo nuskriaustiems ir prieš šventes prisidėti prie neigalių vaikų svajonių išsipildymo. (www.algojimas.lt) Per ŠLB Advento šventę paruošime aukų dėžutę norintiems prie Akcijos prisidėti tiesiogiai. Taip pat 20 % įėjimo kainos į šventę bus skiriama šiai labdaros Akcijai.

Neatvykiantiems į Advento šventę siūlome galimybę paaugoti pervedant į ŠLB sąskaitą (pažymint: „LT vaikams“) arba atsiunčiant voke (ŠLB pirm. Jūratė Caspersen, Dorfstr.198, 8706 Meilen). **Akcija vyks iki 2009 m. gruodžio 10 d.** Su Kalėdiniu sveikinimu pranešime jums apie šios akcijos rezultatus. Ištiesk gerumui ranką!

ŠLB valdyba

Knygos „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ pristatymas

Lapkričio 20 d., penktadienį, 19 val. Ciuriche Oerlikon'e Marija Lourdes bažnyčios pagalbinėse patalpose (namas kairėje bažnyčios pagrindinio įėjimo pusėje. Adresas: Höhenring 6, Zürich) vyks Lietuviškos knygos klubo vakaronė, kurios metu bus pristatoma apybraižų knyga „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ - bendruomenės dovana Lietuvai jos vardo tūkstantmečio jubiliejui paminėti. Joje yra iš įvairių anksčiau skelbtų ir neskelbtų šaltinių surinkti ir užfiksuoti lietuvių rašytojų pėdsakai Šveicarijos žemėje. Knyga išleista dviem kalbom paraleliai - lietuvių ir vokiečių, kurios tikslas yra ne tik sugrąžinti Lietuvai jos istorinį, kultūrinį ir literatūrinį paveldą, bet ir supažindinti Šveicarijos visuomenę su mūsų tautos didžiųjų žmonių pėdsakais jų žemėje. Knygos pristatymo vakaronėje dalyvaus apybraižų autoriai, pasidalins knygos rašymo užkulisiais bei knygos pristatymo Lietuvoje renginių, vykusių lapkričio 10-12 d. Kaune ir Vilniuje, įspūdžiais. Vakaronės metu bus galima įsigyti knygų.

Norintys dalyvauti šiame renginyje prašome pranešti iki lapkričio 18 d. Jūratei Caspersen jurate@caspersen.ch arba tel.: 076 33 09 200.

Sveikiname

*Jurgitą Van der Veken
susilaukus dukrytės Viktorijos
balandžio 29 dieną.*

*Ramunę ir Evaldą Česnulių,
gegužės 20 dieną susilaukus
sūnaus Danieliaus.*

*Ingridą ir Romaną Löönd šeimą,
Susilaukus dukrytės Monos
Severinos rugpjūčio 25 dieną.*

*Nomedą ir Beną Suter,
Susilaukus dukrytės Noros
Liucijos rugsėjo 9 dieną.*

*Sveikiname Danielių ir Daivą
Sägesser, sukūrus šeimą.*

**Vasario 16-osios šventė vyks 2010 m. vasario 27
dieną Ciuriche, Marijos Lourdes kėt. bažnyčios
žem. salėje.**

Kviečiame aktyvius ir veiklius bendruomenės narius
išbandyti save visuomeninėje ir organizacinėje
bendruomenės veikloje ir
kelti savo kandidatūrą ŠLB valdybos rinkimams!

Užuojauta

*Mirus tėčiui,
nuoširdžiai
užjaučiame
Viliją Bischoff-
Handschin.*

*Liūdesio valandą nuoširdžiai
užjaučiame Ruth Hofer –Dargu-
žienę ir jų sūnus Markųs Vytau-
tą, Gabrielių Gintarą ir Luką
Arą, netekus mylimo vyro ir
brangaus tėvo dr. Vaclovo
Dargužo.*

Nauji Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės nariai

Rūta Lasauskaitė iš Châtelaine, Aušra Liepinytė iš Liestal, Vytis ir Dainora Jusevičiai iš Yverdon-les-Bains, Gražvydas Luki-
navičius iš Renens, Janina Reubi iš Ženevos, Lina Dovilytė iš Ciuricho, Darius Jankauskas iš Ciuricho, Edita Daukaitė iš
Estavayer - le-Lac., Elvyra Zilovaite, Annecy, France, Vita Fasler iš Uerikon, Daiva Saegesser iš Langenthal, Lina Paulauskaitė
iš Vésenaz.

Naudingi adresai

LR ambasada Šveicarijoje,
Kramgasse 12, CH - 3011, Bern,
tel.: +41 (0) 31 352 52 91,
amb.ch@urm.lt, <http://ch.mfa.lt>

ŠLB interneto svetainė www.lietuviai.ch

LR garbės konsulas Šveicarijoje
Gintautas Bertašius,
Via Luganetto 4, P.O. Box 743
6962 Lugano - Viganello 6, tel.:
+41 (0) 91 971 56 43,
g.bertasius@bluewin.ch

ŠLB valdybos pirmininkė

Jūratė Caspersen,
Dorfstrasse 198, CH - 8706, Meilen,
tel.: +41 (0) 76 330 92 00 ,
jurate@caspersen.ch

LR garbės konsulas Šveicarijoje

Michel Sogny

2 Avenue de Warens, 1203 Geneve
Tel.: +41 (0) 22 344 50 20
www.sogny.com

ŠLB banko sąskaitos duomenys, norintiems susimokėti nario mokesčių ar paremti bendruomenės veiklą aukomis:

Sąskaitos savininkas: Litauische Gemeinschaft, 8050 Zürich
Zürcher Kantonalbank, Postfach, 8010 Zürich
Bankclearing-Nr (BC-Nr) 700, IBAN CH38 0070 0110 0013 0089 1
SWIFT (BIC) ZKBKCHZZ80A

“Pasaulio lietuvis”

Prenumerata metams Europoje kainuoja 25
eurus. Banko duomenys: Wydawnictwo
Auszra sp z o.o. Ul. Mickiewicza 23, 16-
515 Pusk, POLAND.
IBAN: PL91124018481787000020757256,
Bank PKO S.A. I O. w Suwalki,
POLAND, Bank Swift Code: PKOPPLPW.

Redakcijos skiltis

Laikraštį maketavo ir išleido:

Diana Brunner (baltija@gmx.ch).
Straipsnių stilius netaisytas.
Straipsniai, reklama, informacija priima-
ma el. paštu: slz@lietuviai.ch Reklama
laikraštyje kainuoja 30 frankų.
Laikraštis išeina du kartus per metus 250

egz. tiražu ir platinamas elektroniniu
būdu.

„Šveicarijos lietuvių žinios“ yra viešasis
visuomeninės organizacijos - Šveicarijos
lietuvių bendruomenės - informacinis
leidinys.

Spausdinama informacija nebūtinai su-
tampa su redakcijos nuomone. Už rekla-
mos turinį ir skaitytojų laiškus ŠLB atsa-
komybės neprisiima.

Perspauddinant straipsnius, būtina nuro-
dyti šaltinį.